

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger**1. Indledning**

Den 1. januar 1992 trådte en ny dansk lov om sundhedsvæsenet i Grønland i kraft. Samtidig ophævede man den daværende lov om sundhedsvæsenet for Grønland, som var hovedloven for al fødevarekontrol i Grønland. Det medførte, at pr. 1. januar 1992 overtog det daværende Hjemmestyre, en del af veterinær- og fødevareområdet, der på daværende tidspunkt lå under Sundhedsministeriet i Danmark. Området vedrørende erhvervsmæssig tilvirkning, opbevaring, transport og markedsføring af fødevarer på hjemmemarkedet blev hjemtaget fuldt ud. På visse områder blev der skabt en delt ansvarsfordeling mellem det daværende Hjemmestyre og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri i Danmark, som stadig fungerer i dag. Det drejer sig om:

- 1) Import af fødevarer, hvor Selvstyret har ansvaret for regulering og kontrol med import af fødevarer med henblik på markedsføring på hjemmemarkedet, når det gælder de folkesundhedsmæssige forhold (fødevaresikkerheden).
- 2) Fødevarestyrelsen i Danmark har ansvaret for regulering af og kontrol med import af:
 - Fødevarer med henblik på anvendelse i en produktion i en EU autoriseret virksomhed.
 - Animalske produkter (fødevarer og non-food) når det gælder dyresundhedsmæssige forhold (fødevaresikkerheden).

På den baggrund blev der fremsat et forslag om, at produktionen af grønlandske produkter blev gennemført bedre og mere kontrolleret, således at forbrugerne blev bedre beskyttet gennem lovgivning.

I 1993 vedtog Landstinget Landstingsforordning nr. 17 af 28. oktober om kontrol med levnedsmidler og zoonoser, der blev udstedt med hjemmel i lov om sundhedsvæsenet i Grønland, hvori der findes hjemmel til at fastsætte regler om levnedsmiddelhygiejne. Landstingsforordningen gav hjemmel til udstedelse af bekendtgørelser inden for fødevareområdet og sikrede, at det blev muligt at føre tilsyn med salg og produktion af fødevarer.

I 1996 blev landstingsforordningen i forbindelse med en revidering af lovgivningen på levnedsmiddelområdet ændret, således at den indeholdt en hjemmel til at opkræve brugerbetaling i forbindelse med levnedsmiddelkontrol. Dette skete ved Landstingsforordning nr. 7 af 2. maj 1996.

Det seneste ændring kom i 2001 ved Landstingsforordning nr. 9 af 31. maj 2001, hvor der blevet indsat hjemmel til at fastsætte krav til den mikrobiologiske kvalitet af vand, samt krav til indretningen af de anlæg, der behandler og leverer vandet. Forordningen blev revideret, da det er vigtigt for befolkningens sundhed, at der er tilstrækkelig forsyning af vand af drikkevandskvalitet. Endvidere blev der fastsat regler for overvågningen, så mulige mikrobielle sundhedsfarer kunne opdages.

Baggrunden for den nye lov om fødevarer er, at fødevarerområdet de senere år har gennemgået en hastig udvikling. Loven skal sikre, at Grønland også fremadrettet har adgang til gode og sunde fødevarer til alle borgere i Grønland. Loven tilsigter fødevarsikkerhed på højde med den, der findes i de velfærdsstater, som vi i øvrigt sammenligner os med.

Som følge af blandt andet klimaændringer opstår nye muligheder for produktion af fødevarer. Samtidig vil vilkårene for den eksisterende produktion ændre sig. Lovgivningen på dette område skal derfor give mulighed for opstart af ny produktion og være med til at udvikle fødevarer og fødevareproduktion her i landet.

Produktion af fødevarer skal også være med til at skabe flere arbejdspladser i Grønland.

For at sikre en mere klar lovgivning, der kun er koncentreret om fødevarer og fødevarerirksomheder, er bestemmelserne om zoonoser blevet udskilt i sin egen lov. Dette skyldes, at zoonoser ikke kun vedrører bakterier og sygdomme i fødevarer, men også andre former for sygdomme såsom rabies og lignende, som ikke forekommer i fødevarer. Dette vil på sigt skabe et bedre overblik over den lovgivning, der gælder for fødevarer og fødevarerirksomheder.

Den hjemmel, der blev indført i 2001, vedrørende muligheden for at fastsætte krav til mikrobiologisk vandkvalitet, vil blive fjernet i denne lovændring. Dette skyldes, at der ved indførslen af denne hjemmel skete en dobbeltregulering af vandområdet. Ved at fjerne denne dobbeltregulering er det tilsigtet at skabe mere overskuelighed på vandområdet, så reglerne kun findes et sted. Det har dog ingen betydning i forhold til myndighedsopgaverne og fordelingen af disse, førend der kommer en eventuel revision af reglerne om drikkevand.

I forbindelse med revidering af loven tilsigtes også en sproglig fornyelse, hvorfor denne lov ikke anvender betegnelserne levnedsmidler eller levnedsmiddelsvirksomhed, men betegnelserne fødevarer og fødevarerirksomheder, hvilket er mere tidssvarende.

Der er sket en stigning i import af fødevarer. Det er derfor ønskeligt, at der indføres regler for import af fødevarer, som f.eks. berigede fødevarer, som ikke er reguleret i den nuværende lovgivning. Sigtet med lovgivningen er at beskytte forbrugere i Grønland mod potentielt sundhedsskadelige fødevarer. Import området er delt mellem Fødevarestyrelsen i Danmark og Grønland, således at Fødevarestyrelsen er ansvarlig for import af levende dyr og animalske produkter, der indføres til Grønland, for så vidt angår de dyresundhedsmæssige forhold.

Der er politisk opmærksomhed på at få hjemtaget veterinær- og fødevareområdet. Da der endnu ikke er truffet endelig beslutning herom, vil ansvarsfordelingen mellem Selvstyret ved Veterinær- og Fødevaremyndigheden og Fødevarestyrelsen i Danmark ikke blive påvirket af en vedtagelse af det fremsatte lovforslag.

2. Hovedpunkter i forslaget

Lovforslaget er en gennemgribende fornyelse af lovgivningen på veterinær- og fødevareområdet, således at lovgivningen både indholdsmæssigt og sprogligt bliver mere tidssvarende. Der bliver med dette forslag lagt stor vægt på øget fødevarer sikkerhed og forbrugersikkerhed.

Lovforslagets formål er at:

- Beskytte forbrugerne mod potentielt sundhedsskadelige fødevarer.
- Beskytte forbrugerne mod vildledende markedsføring af fødevarer.
- Sikre forbrugerne fødevarer af høj kvalitet.
- Sikre grundlaget for en effektiv, sammenhængende og ensartet kontrol med fødevarer. fra jord/fjord til bord, herunder mulighed for at offentliggøre kontrolresultater.

Der er i lovforslaget lagt stor vægt på, at loven skal fastsætte overordnede rammer, mens fastsættelse af nærmere regler kan ske i bekendtgørelsesform. Loven indeholder derfor hjemmel til, at Naalakkersuisut senere ved bekendtgørelse kan udstede nærmere regler. Lovforslaget tilsigter at bibeholde en fleksibel lovramme for udstedelse af regler i bekendtgørelsesform, der kan udgøre grundlaget for et tidssvarende regelsæt på fødevareområdet.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Det vurderes, at lovforslaget vil medføre visse økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige, særligt i forhold til dokumentation, administration i form af dokumentation, videns indhentning, registrering af oplysninger, herunder opbygning af registre, samt informationsmateriale. De meromkostninger, der måtte være i forbindelse med tilsyn og kontrol, planlægges finansieret via brugerbetaling fra fødevarevirksomhederne. Dette vil medføre, at omkostninger ved godkendelse, ny godkendelse, godkendelse som leverandør til fødevarevirksomhed samt tilsyns- og kontrolopgaver, helt eller delvist bliver lagt over på fødevarevirksomhederne.

Ved udarbejdelse af bekendtgørelser om offentliggørelse af resultater samt eventuelle sanktioner, vil der kunne påregnes mindre økonomiske og administrative omkostninger for selvstyret. Meromkostningerne vil være minimale, da der allerede på nuværende tidspunkt bliver udarbejdet en tilsynsrapport, og der på administrativt plan er taget højde for, at der som følge af ikrafttrædelse af denne lov skal udarbejdes tilhørende bekendtgørelser.

Der må påregnes minimale administrative omkostninger for det offentlige i forbindelse med offentliggørelse af resultater på selvstyrets officielle hjemmeside, da informationerne på den officielle hjemmeside på nuværende tidspunkter bliver løbende opdateret.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

For erhvervslivet må der forventes økonomiske konsekvenser af forslaget. Det er dog svært at vurdere de eksakte beløb.

Der er i forslaget til Inatsisartutlov en række bemyndigelser til, at Naalakkersuisut ved bekendtgørelse kan fastsætte nærmere regler om forskellige forhold. De eksakte økonomiske og administrative konsekvenser af forslaget vil først være mulige at beskrive i forbindelse med konkret udarbejdelse af regler herom. I forbindelse med udarbejdelse af konkrete bekendtgørelser, vil Naalakkersuisut have en dialog med berørte parter, herunder repræsentanter for erhvervslivet, og resultatet af denne dialog vil have en afledt betydning for, hvilke økonomiske og administrative konsekvenser hver enkelt bekendtgørelse vil have for erhvervslivet.

Der er, som tidligere nævnt, i hovedtræk tale om en lov, hvor de overordnede rammer på fødevarerområdet bliver fastsat med mulighed for nærmere fastsættelse af krav i bekendtgørelsesform.

Når bekendtgørelser med hjemmel i loven bliver sat kraft, vil dette kunne medføre økonomiske konsekvenser for erhvervslivet. De omkostninger som brugerbetaling helt eller delvist vil pålægge erhvervslivet, afholdes på nuværende tidspunkt af Veterinær- og Fødevarermyndigheden i Grønland hørende under selvstyret. Disse omkostninger bliver beskrevet i det følgende.

De samlede udgifter i forbindelse med varetagelse af kødkontrol på slagteriet Neqi A/S beløb sig til 249.196,40 kr. i 2014 svarende til 10 kr. per slagtedy. Forudsætningen for udregningen er, at der slagtes minimum 100 dyr i timen. Samme udgifter må forventes i de kommende år afhængigt af prisudviklingen og det totale antal dyr til slagting samt antal slagtede dyr pr. dag. Dersom kødkontrollen skal udføres på et rensdyr- eller moskusslagteri, forventes en højere udgift pr. slagtedy, da antal slagtedy pr. dag normalt er lavere her. En udgift på cirka 15 kr. pr. rensdyr eller moskusokse må påregnes. Udgifterne til transport, indkvartering og diæter i forbindelse med kontrol på indhandlingssteder er som regel større end udgifterne ved kødkontrol på et slagteri, da antal dyr, som tilføres indhandlingsstedet pr. tidsenhed, er mindre end for slagterier. Dette vil typisk betyde, at der skal flere rejser til pr. indhandlingssted, og en pris på mellem 100-300 kr. pr. indhandlede dyr må påregnes.

Det påtænkes at indføre begrebet ”en kompetent person”, således at kødkontrol ikke nødvendigvis skal udføres af en dyrlæge, men kan foretages af en person, typisk en

tilsynstekniker, som har kompetencen, og som er godkendt af Veterinær- og Fødevarermyndigheden. Hermed vil omkostningerne til udførelse af kødkontrol kunne reduceres betydeligt.

Veterinær- og Fødevarermyndigheden modtager fra tid til anden klager over fødevarer virksomheder, hvor de hygiejniske forhold ikke er i overensstemmelse med den gældende lovgivning. Som følge af at store dele af afdelingens ressourcer anvendes på kødkontrol, vil der ofte kun blive foretaget tilsyns- og kontrolbesøg sporadisk i andre fødevarer virksomheder, hvilket ikke er tilfredsstillende, hverken for fødevarer virksomhederne eller for de grønlandske forbrugere. Hvis de erhvervsdrivende selv skal betale helt eller delvis for disse tilsyns- og kontrolbesøg, bliver der skabt incitament for overholdelse af gældende lovgivning, da dette vil medføre, at behovet for lange tilsyns- og kontrolbesøg vil blive reduceret. Derfor lægges der med forslaget til Inatsisartutloven op til indførelse af brugerbetaling for kontrol af og tilsyn med fødevarer virksomheder i Grønland. Der lægges op til en udligningsordning, således at et kontrolbesøg koster det samme pr. enhed, uanset om det foretages i Nuuk, Qaanaaq eller på Østkysten. Der vil ved indførelse af brugerbetaling også blive taget hensyn til virksomhedernes forskellige størrelser, således at en enkeltmandsvirksomhed ikke skal afholde de sammen udgifter som et aktieselskab med 20 ansatte. Den økonomiske udgift for virksomhederne omfatter udgift til transport, indkvartering og diæter samt timeløn for kødkontrol. Der vil foruden virksomhedens størrelse også blive taget hensyn til, hvilken fødevarer virksomhedskategori virksomheden er godkendt som.

Veterinær- og Fødevarermyndigheden foretager i gennemsnit 20-30 kontrolbesøg hvert år fordelt på hele landet. Et kontrolbesøg inkl. administration før og efter varer i snit omkring 10 timer. Et kontrolbesøg foretages som regel af 1-2 kvalificerede personer fra Veterinær- og Fødevarermyndigheden. De samlede omkostninger til tilsynsbesøg vurderes at beløbe sig til 75.000 pr. medarbejder pr. år. Herudover kommer rejseomkostninger m.m.

5. Forslagets miljø- og naturmæssige konsekvenser

Forslaget indebærer ingen konsekvenser for naturen og miljøet.

6. Forslagets økonomiske og administrative konsekvenser for borgerne

Forslaget vil i mindre, eller noget, omfang indebære økonomiske og administrative konsekvenser for borgerne. Dette skyldes, at virksomhederne uden tvivl vil lægge de omkostninger, der pålægges dem, på den enkelte fødevarer via en eventuel brugerbetaling. Dette er en nødvendighed for at sikre en bedre og mere effektiv fødevarer kontrol, og dermed skabe en forbedret fødevarer sikkerhed for forbrugerne.

I henhold til forslagens kapitel 11 om kontrol og tilsyn med fødevarer virksomheder, her særligt § 28 om Veterinær- og Fødevarermyndighedens adgang til at udføre kontrol i offentlige og private ejendomme, er konsekvensen, at borgere, der i eget hjem eller med egne

transportmidler tilvirker, producerer, opbevarer og transporterer fødevarer med henblik på videresalg, må påregne at blive underlagt kontrol i henhold til de krav til fødevareresikkerhed, der er fastsat i fødevarerlovgivningen. Dette ændrer dog ikke nuværende retstilstand, da der ikke er tale om en nyindført bestemmelse.

Kontrollen tager særligt sigte på de tilfælde, hvor der er begrundet mistanke om, at fødevarer tilvirkes, produceres eller opbevares i private hjem, eller hvor der er begrundet mistanke om, at en virksomhedsejer eller anden person med tilknytning til en virksomhed tager dokumenter og andre oplysninger med hjem, der er relevante i forhold til virksomheden og dens drift, med det formål at unddrage sig Veterinær- og Fødevarermyndighedens kontrol. Veterinær- og Fødevarermyndigheden skal have mulighed for at føre kontrol med alle de steder, hvor fødevarer til videresalg tilvirkes, produceres, opbevares og transporteres, for at sikre, at fødevarerlovgivningen overholdes, og at fødevareresikkerheden samt fødevarers kvalitet opretholdes alle steder i landet, af hensyn til folkesundheden.

7. Andre væsentlige konsekvenser

Forslaget påvirker ikke forholdet til Rigsfællesskabet og medvirker ikke til øget selvstyre, da der er tale om ændring af lovgivning, som er hjemtaget.

8. Høring af myndigheder, organisationer m.v.

Lovforslaget har været sendt i høring i perioden 2. juni til 1. juli hos følgende:

- Formandens Departement,
- Departementet for Sundhed,
- Departementet for Bolig, Byggeri og Infrastruktur,
- Finansdepartementet,
- Departementet for Natur, Miljø og Justitsvæsen,
- Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel,
- Departementet for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke,
- Departementet for Familie, Ligestilling og Sociale Anliggender,
- Råstofdepartementet,
- Forbruger- og Konkurrencestyrelsen,
- Landslægeembedet,
- Rigsombudsmanden i Grønland,
- Politimesterembedet i Grønland,
- KANUKOKA,
- KANUNUPE,
- kommunerne,
- NUSUKA,
- KNAPK,
- Grønlands Erhverv (GE),
- SIK,

- KNI,
- Pisiffik,
- De Grønlandske Brugser,
- Fødevarestyrelsen,
- Royal Greenland,
- Polar Seafood,
- Polar Raajat,
- Royal Arctic Line,
- Levnedsmiddelskolen INUILI,
- KNI,
- Pilersuisoq,
- Neqi A/S,
- SPS (fåreholderforeningen), og
- Kamikbutikkerne ved Erik Brogård.

Efter høringsfristens udløb har departementet modtaget høringsvar fra følgende:

- Forbruger og Konkurrencestyrelsen
- Grønlands Erhverv (GE)
- SIK
- KANUKOKA
- Qaasuitsup Kommune
- Finansdepartementet (AN)
- Landslægeembedet
- Råstofdepartementet
- KNI
- Politimesterembedet
- Departementet for Miljø, Natur og Justitsområdet
- Fødevarestyrelsen (FVST)
- Departementet for Bolig, Byggeri og Infrastruktur
- Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel (ISNN)
- Departementet for Sundhed
- Royal Greenland

Herunder følger en opsummering af høringsvarene, samt de ændringer de har givet anledning til.

8.2 Forbruger og Konkurrencestyrelsen

Styrelsen frygter, at indførelsen af brugerbetaling for kødkontrol vil få negative konsekvenser for forbrugerne i form af kraftige prisstigninger på grønlandsk producerede fødevarer.

Desuden efterlyser styrelsen en nærmere redegørelse for, hvornår § 22 om VFMGs mulighed for at undlade at opkræve afgifter tænkes anvendt. Herudover fremsættes visse forståelses- og

tekstmæssige rettelser. Styrelsen bemærker desuden, at § 12, stk. 1, har et vist overlap med bekendtgørelse af 1994 om mærkning af levnedsmidler, (samt forslaget til ny markedsføringslov). Styrelsen mener derfor, der bør være en nærmere beskrivelse af den mærkning, der forudsættes udstedt efter lov om fødevarer. Styrelsen er også bekymret for konsekvenserne for "Brætterne" med indførelsen af nærværende lovforslag.

Da lovforslaget i stort omfang er en rammelovgivning med mulighed for senere regeludstedelse i bekendtgørelsesform, er der ikke på nuværende udarbejdet oversigter for brugerbetaling. Dog vil APNN medtage Forbruger- og Konkurrencestyrelsens bemærkninger, når dette arbejde påbegyndes. Angående mærkning af fødevarer, gælder dette lovforslag for al mærkning af disse. Desuden er der påbegyndt en proces om at overtage ressortområdet vedr. mærkning, således at Veterinær- og Fødevarermyndigheden bliver den rette ressortmyndighed, idet det også er dem der besidder ekspertviden på området. I fremtiden vil bekendtgørelser om mærkning fastsæt i medfør af lovforslaget erstatte nuværende bekendtgørelser på området. Det er APNNs vurdering, at hensynet til fødevarer sikkerhed og folkesundhed kræver, at reglerne for mærkning af fødevarer reguleres i speciallovgivning. APNN har ikke ellers fundet det nødvendigt at foretage ændringer i loven i henhold til det fremsendte.

8.3 Grønlands Erhverv (GE)

GE har fremsendt et gammelt høringssvar fra sidst, da daværende forslag til Lov om fødevarer og zoonoser var i høring i 2014. Derfor er GEs overvejelser i stor udstrækning allerede behandlet og inkorporeret i dette nye lovforslag, hvor APNN har vurderet det nødvendigt.

GE har desuden fremsendt en erklæring om, at det bør overvejes at undtage de virksomheder der eksporterer fødevarer fra lovforslaget. APNN fremhæver, at eksportvirksomheder allerede er undtaget fra loven, idet disse falder under den danske fødevarerstyrelses myndighed. Dog har APNN foretaget visse ændringer af § 1, stk. 4 efter fødevarerstyrelsen høringssvar, således at virksomheder der producerer til både hjemmemarkedet og til eksport ikke skal godkendes af VFMG. Dog skal virksomhederne registreres hos VFMG, og VFMG skal orienteres, når autorisation er givet, samt når den ophører.

8.4 SIK

SIK anmoder om, at fremtidige bekendtgørelser udstedt i medfør af nærværende lovforslag indeholder udførlige vejledninger, for at sikre, at reglerne tolkes enslydende. SIK anmoder desuden om at få disse bekendtgørelser i høring. APNN tager dette til efterretning.

8.5 KANUKOKA

KANUKOKA har fremsendt skrivelse om, at de ikke vil afgive høringssvar på nærværende lovforslag, og henviser til aftalen mellem KANUKOKA og selvstyret om, at love skal i høring i 5 uger.

8.6 Qaasuitsup Kommune

Qaasuitsup har ingen kommentarer til det fremlagte.

8.7 Departementet for Finanser (AN)

AN forventer, at eventuelle merudgifter i forbindelse med lovforslaget indeholdes inden for APNNs eget budget. AN har ingen yderligere kommentarer. APNN er enige i ANs svar.

8.8 Landslægeembedet

Landslægeembedet finder det ikke nødvendigt, at der i § 7 åbnes op for krav om helbreds kontrol, idet det væsentligste må være, at personalet er bevidst om hygiejne og i hvilke situationer man ikke bør gå på arbejde. APNN mener dog, at det i visse situationer kan være nødvendigt med et sådant krav, f.eks. hvor de ansatte tilsidesætter deres ansvar og møder op på arbejde på trods af sygdom. Desuden kan det være nødvendigt at have en helbredsattest, hvis en ansat i længere tid har været sygemeldt med en smitsom eller farlig sygdom, og attesten eller helbreds kontrollen derved skal sikre, at vedkommende igen er fuldstændig rask.

8.9 Råstofdepartementet

Råstofdepartementet påpeger den materielle forskel mellem "indførsel" og "import" af fødevarer, der i lovforslaget er brugt enslydende. APNN har foretaget de nødvendige ændringer for at udbedre denne misforståelse.

8.10 KNI

KNI forudsætter, at bekendtgørelser udstedt i medfør af lovforslaget sendes i høring hos dem. Desuden opfatter KNI lovforslaget således, at reglerne omkring brugerbetaling ved tilsynsmyndighedens kontrol kun omfatter produktionsanlæg. APNN fremhæver, at lovforslaget omfatter "alle led i behandling af fødevarer, herunder produktion, tilvirkning, opbevaring, pakning, transport, markedsføring og levering til den endelige forbruger," jf. § 1, stk. 2. Derved er alle virksomheder, der producerer, tilvirker, opbevarer, transporter, markedsfører og leverer fødevarer, omfattet af loven, og vil derfor principielt kunne underkastes kontrol.

KNI spørger, om de er udfærdiget en positiv liste ifølge § 11. Dette arbejdes der i øjeblikket på i APNN, og man forventer en sådan liste færdig ved lovens ikrafttræden.

KNI finder § 32 omkring offentliggørelse af kontrolresultater inden klagemulighederne er udtømt urimelig, da virksomhedens omdømme kan komme til at lide skade. Det er APNNs opfattelse, at kontrolresultater hurtigt og uden ophold skal offentliggøres overfor forbrugerne, da der er tale om fødevarer sikkerhed og folkesundhed, hvorfor det ikke findes rimeligt eller forsvarligt at skulle vente på, at en virksomhed udarbejder en klage, og i mellemtiden kan eventuelt kontaminerede fødevarer nå ud til flere og flere forbrugere. APNN fastholder derfor denne bestemmelses ordlyd.

8.11 Politiet

Politiet anfører, at idet påbud og forbud efter §§ 22-27 kan foranstalles med bøde, bør bestemmelserne være klare. APNN har foretaget de nødvendige ændringer ud fra dette hensyn.

8.12 Departementet for Natur, Miljø og Justitsområdet (PAIAN)

PAIAN har fremsendt et gammelt høringssvar, om udskillelse af bestemmelserne om drikkevand fra fødevarer loven. Som anført i starten af bemærkningerne er dette allerede sket. PAIAN har i øvrigt ingen kommentarer.

8.13 Fødevarestyrelsen (FVST)

Fødevarestyrelsen har fremsendt høringssvar indeholdende nogle generelle rettelser til sproglige- og forståelsesmæssige problemer i lovforslaget. Fødevarestyrelsen har desuden fremsendt et uddybende svar vedrørende definitioner anvendt i loven, som ikke er anvendt enslydende, eller som er forskellige fra EU's definitioner. APNN har foretaget visse ændringer for at udbedre den sproglige forståelse af lovforslaget.

Fødevarestyrelsen foreslår i øvrigt, at man fastholder hidtidige procedure med at virksomheder, der alene producerer fødevarer til hjemmemarkedet, godkendes af Veterinær- og Fødevarermyndigheden (VFMG), og virksomheder der eksporterer fødevarer autoriseres af Fødevarestyrelsen. Fødevarestyrelsen foreslår, at FVST og VFMG løbende holder hinanden orienteret om de pågældende virksomheder. Angående virksomheder, der opsiges deres autorisation hos FVST, foreslås det, at hvis virksomheden ønsker at fortsætte produktion med afsætning alene til det grønlandske marked, skal VFMG kontaktes med henblik på godkendelse. FVST vil ligeledes orientere VFMG om virksomhedens opsigelse eller ophør af autorisation. APNN har foretaget de foreslåede ændringer ang. virksomhedsgodkendelse.

8.14 Departementet for Bolig, Byggeri og Infrastruktur

Departementet har ingen kommentarer.

8.15 Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel (ISNN)

ISNN bemærker, at der med forslaget lægges op til en højere grad af brugerfinansiering. ISNN mener, at reglerne herom skal konkretiseres i lovforslaget, for at undgå vilkårlighed i sagsbehandlingen. ISNN frygter, at brugerbetalingen og de skærpede krav til virksomhederne vil medføre stigninger i priserne på fødevarer til skade for forbrugeren. Hertil fremhæver APNN, at lovforslaget i stort omfang er en rammelovgivning. Det videre arbejde med de nærmere regler for brugerbetaling m.v. følger derfor senere, og APNN mener ikke der er grund til større konkretisering i nærværende, men vil medtage ISNN bemærkninger, når dette arbejde påbegyndes.

8.16 Departementet for Sundhed

Departementet har en række tekst- og forståelsesmæssige rettelser, som er blevet indarbejdet i det omfang, APNN har fundet det nødvendigt. Departementet mener desuden, at der i forbindelse med § 28 bør udarbejdes en vejledning til de tilsynsførende, og at tilsynsførende efterfølgende skal udfærdige en rapport. APNN har taget dette forslag til efterretning.

8.17 Royal Greenland

Royal Greenland har en række spørgsmål til brugerbetaling. Da lovforslaget i stort omfang er rammelovgivning med mulighed for senere regeludstedelse i bekendtgørelsesform, er der ikke på nuværende tidspunkt udarbejdet nærmere bestemmelser herom. APNN vil dog medtage Royal Greenlands bemærkninger, når dette arbejde påbegyndes. Dette gælder også i øvrigt for mange af de områder, Royal Greenland spørger ind til. I øvrigt finder APNN ikke grund til at foretage ændringer i lovforslaget, på baggrund af det fremsendte.

Bemærkninger til forslagets enkelte bestemmelser

Til Kapitel 1

Lovens anvendelsesområde

I kapitel 1 fastslås lovforslagets overordnede formål, som er

- at sikre et højt niveau for beskyttelsen af menneskers sundhed,
- forbrugernes interesser i relation til fødevarer,
- (herunder beskyttelse mod vildledende markedsføring af fødevarer),
- fremme fødevarekvaliteten, samt
- sikre fødevareproducenter og fødevarerhandlende rimelige og ensartede vilkår.

Kapitlet indeholder en afgrænsning af lovforslagets område, f.eks. finder loven ikke anvendelse i private husholdninger. Loven finder desuden heller ikke anvendelse ved eksport af fødevarer. Dette skyldes, at eksport området ikke fuldt ud er hjemtaget. Fødevarestyrelsen i Danmark har derfor ansvaret for at autorisere og godkende virksomheder, der ønsker at eksportere animalske fødevarer samt biprodukter. Hvorimod området for ikke-animalske produkter er hjemtaget og derfor reguleres af Veterinær- og Fødevaremyndigheden.

Til § 1

Denne bestemmelse er ny. Lovens anvendelsesområde omfatter fødevarer bestemt til det grønlandske hjemmemarked, tilladelser til fødevarevirksomheder samt kontrol og tilsyn med disse i relation til folkesundhedsmæssige forhold.

Stk. 2. Bestemmelsen fastslår, at denne lov omfatter alle led i håndteringen af fødevarer, herunder forarbejdning, opbevaring, transport og salg af fødevarer.

Primærproducenter er også omfattet af loven og falder ind under lovens terminologi ”virksomheder”. En primærproducent defineres som en virksomhed beskæftiget med produktion, opdræt eller dyrkning af primærprodukter, herunder høst, malkning og husdyrproduktion før slagtning. Begrebet omfatter også jagt og fiskeri samt høst af vilde produkter. Primærproducenter udfører ofte på produktionsstedet forskellige aktiviteter for at klargøre primærprodukter til salg. Aktiviteterne må dog ikke ændre produkternes karakter væsentligt.

Eksempler på aktiviteter der kan foretages af en primærproducent:

- Vask af rodfrugter, afskæring af blade på grøntsager, sortering af frugt.

- Slagtning, afblødning, rensning (udtagning af indvolde, afskæring af hoved eller finner), køling, frysning og indpakning af hele eller rensede fisk om bord på fiskefartøjer.
- Udtagning af organer på nedlagt, vildtlevende vildt.
- Slyngning, tapning og pakning af honning.
- Filtrering og nedkøling af rå mælk.

Salg af fødevarer fra ”Brættet”, som vi kender det, hvor der blot bliver solgt ferske fødevarer, hvor der ikke er sket nogen form for forarbejdning, er ligeledes omfattet af denne lovs bestemmelser om hygiejne m.v., hvorfor Brættet skal overholde de generelle bestemmelser i denne lov. Fremtiden for Brættet er, at det bliver ført tilbage til det originale ”bræt”, hvor det var fiskerne og fangerne, der solgte deres fangst uden at forarbejde fødevarerne. Det vil derfor ikke være tilladt at tilvirke produkter, ud over plukning, rensning og udskæring i forbindelse med salget. Såfremt ”Brættet” ønsker at udvikle sig, så der kan sælges tilvirkede produkter m.m., skal der søges om godkendelse som fødevarervirksomhed. Dette for at sikre, at forbrugerne får fødevarer, der lever op til de hygiejne- og sundhedsmæssige krav, der er i fødevarerlovgivningen. Det er vigtigt, at der er mulighed for, at borgerne har adgang til grønlandske fødevarer, men det er endnu vigtigere at sikre, at forbrugerne ikke bliver syge af den mad, de indtager. Fødevarer, der tilvirkes, bliver udsat for flere bakterier og sygdomssmitte, og det er derfor vigtigt at sikre, at de, der ønsker at markedsføre tilvirkede fødevarer også overholder de hygiejniske krav, der er til fødevarerproduktion, og det kan kun sikres ved, at der bliver ført kontrol med fødevarerproduktionen. Derfor anses det for den bedst mulige løsning for alle parter, at der sker en adskillelse af ”bræt” salg, som vi kender det, og salg af tilvirkede fødevarer.

Det samme gør sig også gældende, hvis primærproducenten sælger fødevarer direkte til forbrugeren.

Stk. 3. Loven finder ikke anvendelse på fremstilling af fødevarer i private husholdninger, medmindre fødevarerne er bestemt til videresalg.

Med hensyn til lejlighedsvis salg, det vil sige salg af fødevarer, der kun forekommer nogle enkelte gange i løbet af et år, anbefales det, at de generelle regler om fødevarerhygiejne m.m. i fødevarerlovgivningen følges. Såfremt der sker salg af fødevarer ved flere lejligheder, som udgangspunkt 8 gange eller flere, vil det medføre, at denne lovs bestemmelser finder anvendelse, hvorfor der således vil skulle søges om veterinær-godkendelse. Dette skyldes, at der ellers vil kunne ske omgåelse af kravet om veterinær godkendelse, samtidig med at Veterinær- og Fødevarermyndigheden i Grønland ikke vil have mulighed for at kontrollere, at fødevarerne håndteres på en korrekt måde efter loven.

Stk. 4. Bestemmelsen fastsætter, at fødevarer til eksport ikke er omfattet af loven, da dette hører under den danske stat. Fødevarerstyrelsen i Danmark er ansvarlig for eksport af

animalske fødevarer samt biprodukter og udfører kontrol efter dansk ret, som er sat i kraft for Grønland under hensyn til de grønlandske forhold. Det betyder, at fødevarer virksomheder eller driftsenheder med autorisation til eksport fortsat vil høre under Fødevarestyrelsen i Danmark, og de vil således ikke blive berørt af det foreliggende forslag, så længe enheden kun eksporterer. Virksomheder som udelukkende ønsker at udbyde sine varer på hjemmemarkedet, skal godkendes af Veterinær- og Fødevaremyndigheden i Grønland.

Til kapitel 2

Definitioner

Til § 2

Bestemmelsen definerer nogle generelle begreber, som anvendes i denne lov. Det gælder for:

Markedsføring: Begrebet er generelt en bred betegnelse for alle aktiviteter, en virksomhed kan foretage sig for at fremme afsætningen af sine produkter. Det har derfor været nødvendigt at definere begrebet i forhold til fødevarer, således at der ikke sker forvirring i forhold til gældende markedsføringsretlige regler. Opdelingen er nødvendig for at sikre, at myndighedsopgaven bliver udført af den kompetente myndighed på fødevarerområdet, og der dermed vil være mulighed for at sikre, at der for eksempel ikke anvendes forkerte anprisninger eller lignende.

Tilsætningsstoffer: Fødevarer tilsætningsstoffer er ikke fødevarer i sig selv, men bliver først og fremmest tilsat fødevarer med et teknologisk formål. Eksempler på teknologiske formål er at forlænge holdbarhed, ændre konsistens, ændre farve, forstærke smag eller forhindre harskning. Det forudsættes at stoffet tilsættes fødevarer med et teknologisk formål i forbindelse med fremstillingen, forarbejdningen, tilberedningen, behandlingen, emballeringen, transporten eller opbevaringen, og resulterer i, eller med rimelighed forventes at resultere i, at stoffet eller stoffets biprodukter bliver en bestanddel af fødevarer.

Der sondres mellem ”almindelige” tilsætningsstoffer, som er defineret i § 2, nr. 2, og hjælpestoffer til brug for produktionsprocesser, som er defineret i § 2, nr. 3. Sondringen er relevant, da der kan være tale om forskelligartede reguleringer og reguleringsprincipper for de to stofgrupper.

Tekniske hjælpestoffer: Udover stoffer anvendt med et teknologisk formål, findes også en række mere specielle tilsætninger. Det drejer sig særligt om tekniske hjælpestoffer, der anvendes under fremstilling af fødevarer uden at have nogen teknologisk virkning i det færdige produkt, og der forekommer heller ikke rester af tilsætningsstoffet i fødevarer. Eksempler på tekniske hjælpestoffer er katalysatorer eller stoffer, der forhindrer skumdannelse under produktion. Anvendelse af tekniske hjælpestoffer må ikke give anledning til sundhedsmæssige betænkeligheder. Anvendelse af tekniske hjælpestoffer er som udgangspunkt ikke reguleret specifikt, medmindre der på enkelte områder er tale om særlige

behov, der f.eks. er begrundet i forekomst af rester i fødevarer. Fødevarer, hvortil der er anvendt tekniske hjælpestoffer, skal ikke mærkes på linje med andre stoffer, da stofferne netop ikke må have betydning (teknologisk) for det færdige produkt, men kun for selve produktionsprocessen.

Aromaer: Aromaer tilsættes fødevarer for at forbedre eller ændre fødevarernes smag og duft. En aroma er ofte sammensat af 10-100 aromastoffer eller aromapræparater, og det er blandingsforholdet mellem de enkelte stoffer eller præparater, der giver en bestemt smag eller duft. De fleste fødevarer har deres egen naturlige smag eller duft, men da de stammer fra egentlige fødevarer, betragtes de ikke som aromaer, da de ikke tilsættes for at forbedre fødevarerne. En aroma kan bestå af:

- Aromastoffer (kemisk veldefinerede)
- Aromapræparater (som eksempelvis blandinger eller planteekstrakter)
- Reaktionsaromaer (som eksempelvis dele af bouillonterninger)
- Røgaromaer

Fødevarekontaktmaterialer: Der anvendes mange forskellige materialer til kontakt med fødevarer. Disse materialer kan indeholde få eller mange kemiske stoffer. De kemiske stoffer i fødevarekontaktmaterialer kan afgives til fødevareren, når man anvender emballage, procesudstyr og køkkengrej. Det er ikke alle materialer, der er beregnet til både kulde og varme, eller alle former for indpakning, der er beregnet til kontakt med fødevarer. For eksempel er en isbakke ikke beregnet til varme fødevarer, og affaldsposer er ikke beregnet til kontakt med fødevarer.

Til kapitel 3 Myndigheder

Dette kapitel fastsætter, at det politiske ansvar for fødevare- og veterinærkontrollen er samlet hos Naalakkersuisoq for Fiskeri, Fangst og Landbrug og det faglige, administrative ansvar er samlet i Veterinær- og Fødevaremyndigheden i Grønland, som varetager kontrolopgaver vedrørende fødevarer fra fjeld/jord/fjord til bord, samt kontrol- og tilsynsopgaver på det veterinære område.

Til § 3

Denne bestemmelse fastslår, at den Grønlandske Veterinær – og Fødevaremyndighed som den kompetente myndighed forvalter loven, samt fører kontrol med landets produktion af fødevarer til afsætning på det grønlandske hjemmemarked.

Til kapitel 4 Fødevarer sikkerhed

Dette kapitel indeholder en række bemyndigelser til Naalakkersuisut til at kunne fastsætte regler om begrænsning af forurening i fødevarer. Bestemmelserne skal sikre, at fødevarerne ikke indebærer en sundhedsrisiko for forbrugerne, og at de i øvrigt anses for at være egnede som fødevarer til mennesker.

Til § 4

Bestemmelsen fastslår, at fødevarer skal have en rimelig holdbarhed, dvs. at fødevaren har været udsat for mindst mulig forurening under forarbejdningen, at fødevaren skal være af god kvalitet, og at fødevaren ikke indebærer risiko for sygdom ved indtagelse.

Stk. 2. Bestemmelsen skal sikre, at fødevarerne ikke indebærer en sundhedsrisiko for forbrugerne, og at de i øvrigt må anses for at være egnede som fødevarer for mennesker. Ved afgørelsen af, om en fødevarer er sundhedsskadelig og farlig, skal der tages hensyn til følgende:

- a) Forbrugernes normale anvendelse af fødevarer på hvert produktions-, tilvirknings-, og distributionsstadium.
- b) De oplysninger, der er meddelt den enkelte forbruger, herunder oplysninger på etiketten eller andre oplysninger, der generelt er tilgængelige for forbrugerne, og hvoraf det fremgår, hvordan en bestemt fødevarer eller fødevarerkategori specifikke negative indvirkning på sundheden kan undgås.
- c) Fødevarernes sandsynlige indvirkning på sundheden hos personer, der indtager fødevarerne samt indvirkning på kommende generationer.
- d) Sandsynlige kumulative toksiske indvirkninger, herunder miljøfremmende stoffer.
- e) Det forhold, at en bestemt kategori af forbrugere kan være særligt sundhedssensitive over for en fødevarer, der er bestemt til den pågældende kategori af forbrugere.
- f) Positive kulturelle, sundhedsmæssige og økonomiske virkninger af at spise lokalt producerede fødevarer.

Ved afgørelsen af, om en fødevarer er uegnet til menneskeføde, skal der tages hensyn til, om der er fare for, at der kan overføres sygdomme, om en fødevarer kan fremkalde sygdomme eller medføre forgiftning ved anvendelse på sædvanlig måde.

Lovens henvisning til anvendelse på sædvanlig måde skal præcisere, at loven forudsætter, at forbrugeren anvender varen på en måde, som ud fra forbrugeroplysning eller det almindelige kendskab til denne er hensigtsmæssig. En påkrævet behandling af en vare vil i visse tilfælde kunne udløse et krav om, at dette oplyses på varens emballage, jf. lovforslagets § 13.

Fødevarer må ikke markedsføres, hvis de ved anvendelse på sædvanlig vis må antages at kunne overføre eller fremkalde sygdom, vil kunne medføre forgiftning, eller hvis fødevarerne på grund af sygelig forandring, fordærvethed, forurening, fejlagtig tilberedning eller af anden grund må anses for at være uegnede til menneskeføde.

Det er som hovedregel virksomhedens ansvar, at fødevarerne er sikre, og overholder reglerne i denne lov og i de forskrifter, der udstedes i medfør af denne lov.

Til § 5

Denne bestemmelse er ny og skal sikre, at der ikke sker forurening af fødevarerne på grund af manglende hygiejniske forhold under behandlingen af fødevarerne. Det er derfor nødvendigt at sikre, at der er regler for at undgå forurening af fødevarerne under tilberedning, opbevaring, transport, emballering, markedsføring m.v. Eksempler herpå kan være krav til rengøring af lokaler og transportmidler, tilrettelæggelse af arbejdsgange, krav til udstyr og tilbehør, separat eller kølig opbevaring, nedkøling, varmebehandling, vareudvalg og personlig hygiejne. Denne viden vil f.eks. kunne opnås via hygiejnekursus.

Stk. 2. Denne bestemmelse er ny, og er indført for at sikre, at fødevarer ikke forurenes af smittebærende personer, der håndterer fødevarer og dermed risikerer at overføre sygdom eller smitte til fødevarer, således at forbrugerne udsættes for sundhedsfare.

Til § 6

Denne bestemmelse er ny og er indsat for at give bedre mulighed for at regulere forurening af fødevarer, der sælges i Grønland. Der er således mulighed for at fastsætte grænser for forureninger af enhver art i fødevarer, der udbydes til salg i Grønland. Der er tale om alle typer af forureninger både biologiske, fysiske og kemiske. Endvidere omfattes forureninger, som stammer fra produktion, forarbejdning og den senere behandling af fødevarerne, fra miljøet, eller som er en naturlig bestanddel i fødevarer.

Som eksempler på forureninger fra produktionen og den senere behandling kan nævnes sygdomsfremkaldende bakterier på grund af uhensigtsmæssige hygiejniske forhold, fremmedlegemer som metalsplinter, insekter og småsten, lægemiddelrester fra medicinering af husdyrene, pesticidrester fra sprøjtning af afgrøder med pesticider, afsmitning fra emballager og maskiner.

Som eksempler på miljøforureninger kan nævnes bly i afgrøderne fra bilernes udstødning, højt kviksølvindhold i fisk fra industriudledninger og dioxin i fisk fra affaldsforbrænding. Som naturligt forekommende forureninger i fødevarer kan nævnes mykotoksiner (muggifte) i figner, nødder og korn.

Bestemmelsen giver også grundlag for regulering af naturligt forekommende toksiske stoffer som lektiner i bønner, blåsyre i bitre mandler og solanin i kartofler. Bestemmelsen skal anvendes i alle tilfælde, hvor fødevarer på grund af forurening og lignende kan give problemer af sundhedsmæssig karakter, såsom risiko for sygdomme eller forgiftninger, eller må anses for uegnede til at skulle spises af mennesker, selv om der ikke er tale om forhold, som direkte giver sundhedsrisiko. Her tænkes f.eks. på sygelige forandringer som bylder i

fisk, fordærvethed, som kan ses bl.a. ved forhøjede bakterieindhold i kød, ændret konsistens, lugt og smag som harsk olie og sur mælk.

Ikke enhver forurening i fødevarer vil betyde en sundhedsrisiko eller gøre varen uegnet til at skulle spises af mennesker. Arten og mængden af forurening vil her være afgørende. Fødevarer kan således indeholde forureninger uden derfor at være omfattet af et forbud mod salg, da det ofte vil være forureningsgraden, der er afgørende.

Stk. 2. Denne bestemmelse giver Naalakkersuisut bemyndigelse til at forbyde salg af fødevarer fra bestemte geografiske områder. Når det gælder salg af animalske fødevarer til eksport, er det Fødevarestyrelsen i Danmark, der er rette myndighed. Der er således mulighed for at forbyde eller begrænse, herunder fastsætte vilkår i forbindelse med salg af fødevarer fra bestemte land- eller vandområder, når der er risiko for, at fødevarer herfra indeholder forureninger eller i øvrigt er uegnede til menneskeføde.

Stk. 3. Naalakkersuisut gives bemyndigelse til at forbyde dyrkning af afgrøder, opdræt af husdyr, jagt og fiskeri i bestemte geografiske områder. Når det gælder salg af animalske fødevarer til eksport, er det Fødevarestyrelsen i Danmark, der er rette myndighed. Bestemmelsen giver dermed mulighed for at forbyde eller begrænse, herunder fastsætte vilkår, for disse aktiviteter, hvis der foreligger risiko for, at fødevarer fra sådanne områder indeholder forureninger, eller i øvrigt er uegnede til menneskeføde. Bestemmelsen gælder ikke kun fødevarer, som sælges, men også fødevarer til forbrug i egen husholdning. Naalakkersuisut bemyndiges til ved bekendtgørelse at fastsætte regler på området.

Til § 7

Denne bestemmelse indeholder bemyndigelse for Naalakkersuisut til ved bekendtgørelse at fastsætte regler om krav til hygiejnecertifikat, personlig hygiejne og om helbreds kontrol for personer, som er beskæftiget med behandling, salg eller kontrol af fødevarer. Der kan f.eks. stilles krav til personlig hygiejne som vask af hænder og underarme samt til beklædning som f.eks. pligt til at bære kittel, forklæde, hovedbeklædning og eventuelt skægbind. Den pågældende virksomhedstype er afgørende for hvilke krav, der skal stilles til personlig hygiejne og beklædning. Det vil sige, om der tilvirkes fødevarer og i givet fald hvilken type varer, eller om der blot håndteres færdigpakkede fødevarer. Såfremt Naalakkersuisut ønsker at skærpe kravene, vil det muliggøre et krav om helbreds kontrol, hvor der for eksempel kan stilles krav om indhentelse af lægeerklæring eller lignende. Såfremt et sådan krav bliver indført, vil det i samarbejde med relevante nationale myndigheder blive vurderet, hvordan det skal indføres.

Til § 8

Bestemmelsen er ny og tager sigte på at regulere anvendelsen af meget forskelligartede processer, fremgangsmåder og redskaber, som anvendes i fremstillingen af fødevarer. Der kan eksempelvis være tale om bestråling, anvendelse af genteknologi, anvendelse af mikrobølgeovne, pakning i beskyttet atmosfære. Ved vurderingen af disse processer m.v. indgår både toksikologiske og ernæringsmæssige aspekter.

Stk. 2. Bestemmelsen giver Naalakkersuisut bemyndigelse til ved bekendtgørelse at indføre krav om godkendelse af nye fødevarer og ingredienser, inden de anvendes eller sælges på det grønlandske hjemmemarked. Bestemmelsen giver endvidere bemyndigelse til at kræve godkendelse af genetisk modificerede fødevarer, inden de anvendes og sælges på det grønlandske hjemmemarked. Herunder tænkes særligt på:

- fødevarer og fødevareingredienser, der har en ny eller bevidst ændret primær molekyle-struktur,
- fødevarer og fødevareingredienser, der består af eller er isoleret fra mikroorganismer, svampe eller alger,
- fødevarer og fødevareingredienser, der består af eller er isoleret fra planter og fødevareingredienser, der er isoleret fra dyr, bortset fra fødevarer,
- fødevareingredienser, der er frembragt ved traditionelle formerings- og avlsmetoder, og som traditionelt anses for at kunne anvendes risikofrit til fødevarer, og
- fødevarer og fødevareingredienser, som har været genstand for en fremstillingsproces, der ikke er gængs, hvis denne proces medfører betydelige ændringer i fødevarernes og fødevareingrediensernes sammensætning eller struktur, der påvirker deres næringsværdi, metabolisme eller indhold af uønskede stoffer.

Til kapitel 5

Fødevarernes sammensætning

Bestemmelserne i dette kapitel giver Naalakkersuisut mulighed for ved bekendtgørelse ud fra sundheds-, ernærings- eller kvalitetsmæssige hensyn at fastsætte regler om sammensætning og beskaffenhed af fødevarer, herunder fødevarer bestemt til særlige ernæringsmæssige formål og kosttilskud. Naalakkersuisut bemyndiges til ved bekendtgørelse at fastsætte regler vedrørende brug af tilsætningsstoffer, aromaer, tekniske hjælpestoffer og om tilsætning af røbestof – dvs. et stof, som tilsættes et produkt, for at dette let skal kunne identificeres. Der henvises her til definition af hjælpestoffer, som findes i kapitel 2. Dette er et område, der ikke tidligere har været reguleret i grønlandsk lovgivning, men det vurderes, at der er behov herfor, da et stigende antal fødevarevirksomheder også i Grønland anvender tilsætningsstoffer og aromaer.

Til § 9

Denne bestemmelse er ny og giver Naalakkersuisut mulighed for at regulere en række væsentlige forhold vedrørende forskellige typer af fødevarer. Bestemmelsen giver således hjemmel til ved bekendtgørelse at udstede varestandarder, det vil sige opstilling af krav til sammensætning af bestemte fødevarer. Der vil i den forbindelse kunne være tale om at forbeholde bestemte varebetegnelser for sådanne produkter, jf. lovforslagets § 13, stk. 1. Der kan især være behov for at fastsætte regler om sammensætningen af produkter, der tjener særlige ernæringsmæssige formål.

Kosttilskud kan ligeledes reguleres efter denne bestemmelse. Dermed sikres, at der kan stilles krav om, at kosttilskud er egnede til at tilføre næringsstoffer eller andre stoffer med en ernæringsmæssig eller fysiologisk funktion i relevante mængder, og at indholdet af aktive stoffer samtidig ikke overstiger et sundhedsskadeligt niveau. Der lægges i denne forbindelse vægt på, at kosttilskud som indeholder vitaminer og mineraler, alene sammensættes således, at de ernæringsmæssige behov kan opfyldes. Tanken er den, at hvis forbrugere er i tvivl om, hvorvidt de spiser en tilstrækkelig alsidig kost og derigennem får tilstrækkeligt med næringsstoffer, så kan de supplere med kosttilskud, som enten indeholder de stoffer, de mener at mangle, eller som indeholder alle relevante vitaminer og mineraler i de anbefalede mængder, svarende til en multivitamin- eller mineraltablet.

Præparater, som har til formål at forebygge eller helbrede sygdomme eller sygdomssymptomer, reguleres efter Landstingsforordning nr. 1 af 12. maj 2005 om lægemidler, med senere ændringer.

Bestemmelsen giver mulighed for ved bekendtgørelse at fastsætte regler om tvungen tilsætning af næringsstoffer, f.eks. vitaminer og mineraler for at sikre befolkningen eller befolkningsgrupper tilførsel af næringsstoffer, som ikke i tilstrækkelig mængde findes i den grønlandske kost.

Til § 10

Den foreslåede bestemmelse er ny og er indført for at sikre, at der ikke anvendes tilsætningsstoffer, uden at de er godkendt af Naalakkersuisut. Naalakkersuisut bemyndiges til ved bekendtgørelse at fastsætte regler om, at tilsætningsstoffer skal godkendes før brug.

Stk. 2. Naalakkersuisut bemyndiges til ved bekendtgørelse at fastlægge begrænsninger, dels for de mængder, hvori tilsætningsstoffer og aromaer må anvendes, og dels for i hvilke fødevarer, et stof må anvendes. Baggrunden for reguleringsformen er, at man principielt ønsker så lav en forekomst af tilsætningsstoffer og aromaer som muligt i fødevarer for derigennem at sikre, at de videnskabeligt fastsatte grænser for acceptabel daglig indtagelse (ADI) ikke overskrides. ADI-værdier angiver den mængde af et stof, som et menneske kan indtage risikofrit hver dag gennem et helt liv. ADI fastsættes med en stor sikkerhedsmargin og følger de danske anbefalinger.

Stk. 3. Bestemmelsen fastlægger, at reguleringen af tilsætningsstoffer skal ske i form af en positivliste, som er en fortegnelse over hvilke tilsætningsstoffer, der må anvendes til

fødevarer. På nuværende tidspunkt findes der ingen positivliste for Grønland, hvorfor EU-listen over tilsætningsstoffer vil ligge til grund for vurderingen af tilsætningsstoffer, indtil der er udfærdiget en grønlandsk positivliste. Denne liste gør det muligt at følge EU's anbefalinger og i de tilfælde, hvor videnskaben anbefaler en anden retning end den, der er udstukket af EU, at kunne differentiere fra EU-listen. Udgangspunktet vil dog være at følge EU's positivliste, da det vil lette virksomhedernes mulighed for at eksportere til EU, men der vil være mulighed for at gå videre end EU.

Til § 11

Denne bestemmelse er ny og medfører, at såfremt der importeres fødevarer, der indeholder tilsætningsstoffer og aromaer, skal disse produkter godkendes af Naalakkersuisut, før de må importeres, markedsføres, sælges eller anvendes i Grønland. Dette skal sikre, at der kun bliver anvendt tilsætningsstoffer, der er godkendt af Naalakkersuisut. Såfremt der importeres råvarer, som skal anvendes i animalske fødevarer, der efterfølgende skal eksporteres til EU, skal virksomhederne sikre, at tilsætningsstoffer og aromaer er godkendte i EU. Såfremt det ønskes at udbyde varerne til hjemmemarkedet, skal de overholde nationale regler, såfremt disse er forskellige fra EU.

Til kapitel 6

Markedsføring og mærkning af fødevarer

Reglerne i kapitel 6 har til formål at sikre forbrugerne korrekte og klare oplysninger om de fødevarer, der udbydes, således at det er muligt for forbrugeren at foretage et oplyst valg. Kapitlet skal ligeledes ses som udtryk for et ønske om at sikre producenter og handlende ensartede og rimelige vilkår i produktionen og handelen med fødevarer. Det markedsføringsmæssige tilsyn, som Veterinær- og Fødevarermyndigheden i Grønland vil varetage ud fra dette kapitel, omfatter forhold såsom at sikre, at fødevarer ikke sælges under omstændigheder, der virker vildledende for forbrugerne i forhold til varens:

- 1) oprindelse,
- 2) produktionsmetode,
- 3) fremstillingstidspunkt,
- 4) beskaffenhed m.v.

Øvrige markedsføringsmæssige forhold reguleres af bestemmelserne om markedsføring i de gældende regler herom. Myndighedsansvaret for tilsyn efter gældende markedsføringsregler varetages af Forbruger- og Konkurrencestyrelsen.

Til § 12

Bestemmelsen er ny og omfatter mærkning af fødevarer i alle omsætningsled. Bestemmelsen giver endvidere Naalakkersuisut bemyndigelse til ved bekendtgørelse at fastsætte regler om særlig mærkning af fødevarer, når f.eks.:

- sundheds-, ernærings- eller kontrolmæssige hensyn, taler derfor,
- hensynet til særlige befolkningsgrupper, gør det nødvendigt,
- fødevaren er i besiddelse af særlig kvalitet eller særlige karakteristika,
- der under produktion af fødevaren er anvendt særlige avls-, opdræts-, fangst- eller dyrkningsmåder eller lignende,
- fødevaren er behandlet på særlig måde eller fremstillet ved særlig teknologi,
- fødevaren er bestemt til særlige ernæringsmæssige formål, eller
- der er anvendt tilsætningsstoffer, herunder næringsstoffer.

Bestemmelsen giver endvidere hjemmel til ved bekendtgørelse at fastsætte regler om anprisning af produkter med særlige ernæringsmæssige formål. Anpriser skal kunne dokumenteres og benyttes især om fødevarer, bl.a. som *ernæringsfunktionsanpriser*, f.eks. om indeholdte næringsstoffers effekt, *ernæringsfysiologiske anpriser*, f.eks. at fødevarens indhold af mælkesyre bakterier stabiliserer tarmfloraen, og *sundhedsanpriser*, at produktet har en gavnlig effekt mod kostrelaterede sygdomme, f.eks. mod kredsløbssygdomme ved at indeholde flerumættede fedtsyrer. Anpriser er ofte centrale for markedsføring af en lang række fødevarer, f.eks. "functional foods".

Yderligere mærkningsoplysninger, såsom lotmærkning kan dog frivilligt gives af producenten eller forhandleren, hvis de er korrekte og ikke vildleder forbrugerne. Hensigten bag reglerne om den såkaldte lotmærkning er, at man ved mærkning af fødevarerpartier tilgodeser behovet for oplysning om fødevarernes identitet. Virksomheder, fabrikker, detailforretninger m.fl., og myndigheder kan hurtigt finde frem til fødevarerpartier på markedet i tilfælde af kontrolmæssige problemer, herunder at et parti udgør en sundhedsrisiko.

Til § 13

Bestemmelsen er ny og giver Naalakkersuisut mulighed for ved bekendtgørelse at fastsætte regler om anvendelse af varebetegnelser, særlige mærker, logoer og symboler. Ved bemyndigelsen gives Naalakkersuisut endvidere mulighed for at fastsætte regler om, at en varebetegnelse skal forbeholdes en bestemt type varer, f.eks. hvor sammensætning eller fremstillingsmåde er fastsat i en varestandard, eller hvor varen har en bestemt geografisk oprindelse. Langt de fleste varebetegnelser er fastsat ved hævde eller tradition på baggrund af forbrugernes forventninger om, hvad man kan forvente af en vare med den pågældende betegnelse.

Stk.2. Denne bestemmelse beskytter forbrugerne imod, at de i stk. 1 omfattede varebetegnelser, særlige mærker, logoer og symboler, misbruges. Det er væsentligt, at

forbrugerne kan have tillid til, at disse varer lever op til de kvalitetskrav eller har de særlige karakteristika, som der reklameres med, samt at undgå at andre varer uretmæssigt profiterer heraf.

Til § 14

Den foreslåede bestemmelse er ny og bemyndiger Naalakkersuisut til ved bekendtgørelse at fastsætte regler om mærkning af tilsætningsstoffer og aromaer, som må anvendes i fødevarer. Det vil sige tilsætningsstoffer og aromaer, der er bestemt til både grossistsalg og detailsalg. Tilsætningsstoffer skal f.eks. mærkes med oplysning om navn og adresse på producent, pakkevirksomhed eller forhandler samt den specifikke betegnelse for stoffet, nettoindhold og eventuelt opbevaringsforskrifter og brugsanvisning.

Til kapitel 7

Materialer og genstande bestemt til kontakt med fødevarer

Kapitlet indeholder bemyndigelse til Naalakkersuisut til ved bekendtgørelse at fastsætte regler om materialer og genstande, der er bestemt til at komme i kontakt med fødevarer. Formålet er at undgå forurening af fødevarer.

Til § 15

Bestemmelsen er ny og er indført for at forhindre forurening fra materialer og genstande som anvendes til behandling af fødevarer. Fødevarer kommer i kontakt med mange materialer, emballager og brugsgenstande lige fra primærledet til tilvirknings-, engros-, og detailledet, inden fødevarerne når den endelige forbruger. Det er et område, hvor viden og regulering er opbygget på baggrund af dansk- og EU-regulering. Området er meget omfattende og stiller store krav til opbygning af viden om afsmitning fra forskellige typer stoffer fra forskellige typer af materialer afhængig af, hvilke fødevarer materialerne bliver bragt i forbindelse med. Området spænder fra frugt- og fiskekasser til maskiner, overflader i transportmidler og emballager, papir, plast, metal, glas, keramik, bestik, gryder, rengørings- og desinfektionsmidler mv.

Stk. 2. Materialer og genstande skal enten godkendes af Veterinær- og Fødevarermyndigheden i Grønland eller være godkendt til fødevarer i EU. Materialer og genstande der er bestemt til kontakt med fødevarer, skal trækkes tilbage, hvis de ikke overholder kravene til fødevareresikkerhed, eller hvis de udgør en fare for fødevareresikkerheden.

Til kapitel 8

Desinfektionsmidler m.m.

Til § 16

Stk. 1. Den foreslåede bestemmelse er ny og bemyndiger Naalakkersuisut til ved bekendtgørelse at fastsætte regler om rengørings-, desinfektions- og smøremidlers sammensætning og om mærkning generelt. Rengørings- og desinfektionsmidler er nødvendige for at sikre, at der ikke sker forurening af fødevarerne med bakterier m.v. under produktionsprocessen. Godkendelsesordningerne baseres på krav om, at de produkter, der anvendes, er effektive og egnede til deres formål, og at der gennem en sundhedsmæssig, toksikologisk vurdering skabes sikkerhed for, at eventuelle rester i fødevarer ikke udgør en risiko for forbrugerne. Mærkningskrav skal sikre, at midlerne opbevares og anvendes på en sikker måde.

Stk. 2. Denne bestemmelse indeholder en uddybning af, hvad Naalakkersuisut kan udstede nærmere regler om i bekendtgørelsesform.

Til kapitel 9 Virksomheder

Reguleringen af fødevarerVirksomheder er et centralt element i lovgivningen på fødevarerområdet. Kravet om, at en virksomhed skal godkendes af en offentlig myndighed før behandling af fødevarer må påbegyndes, har været gældende siden 1993 og er et centralt element i den offentlige fødevarerkontrol. I kapitlet bemyndiges Naalakkersuisut til at kunne fastsætte krav til virksomhederne, herunder krav om godkendelser. Primærproducenter af fødevarer, såsom fiskere og fangere m.v., er også omfattet af begrebet fødevarerVirksomheder, hvis de videresælger deres produkter til detailforretninger eller direkte til forbrugerne. Naalakkersuisut kan endvidere ved bekendtgørelse fastsætte regler om, at fødevarerVirksomheder, som er omfattet af loven, skal udarbejde egenkontrol. Allerede nu er der fastlagt et grundlæggende princip om, at lederen af en fødevarerVirksomhed, uanset omfanget af den offentlige kontrol, har pligt til at sikre overholdelsen af fødevarerlovlovgivningen og kan drages til ansvar for overtrædelser af fødevarerlovlovgivningen. Veterinær- og Fødevarermyndigheden vil således kunne rådgive en virksomhed under forudsætning af, at dette ikke indebærer indskrænkninger i virksomhedens ansvar for overholdelse af fødevarerlovlovgivningen. Veterinær- og Fødevarermyndigheden vil stå inde for den rådgivning, der ydes til virksomhederne, således at en mulig overtrædelse af loven, der er baseret på en fejlagtig rådgivning/vejledning fra myndigheden, i rette omfang vil indebære et medansvar for myndigheden. Ydermere må rådgivningens omfang eller karakter ikke medføre begrænsninger i myndighedens muligheder for at påse overholdelsen af fødevarerlovlovgivningen, herunder mulighederne for at sanktionere overtrædelser. Dette vil dog ikke indebære en ændring, da det allerede følger af forvaltningsretlige grundsætninger for den grønlandske fødevarerkontrol, at et vigtigt led i kontrollen er at oplyse virksomheder og primærproducenter, så de forstår begrundelserne for afgørelserne og motiveres til at følge reglerne. Dette princip ændrer ikke ved det forhold, at virksomhederne og primærproducenterne selv har pligt til at sætte sig ind i gældende regler.

Til § 17

Bestemmelsen er ny. Bestemmelsen er den grundlæggende lovgivning for tilladelser til alle fødevarer virksomheder. Bestemmelsen fastslår, at virksomheder, der erhvervsmæssigt ønsker at tilvirke, opbevare, transportere eller forhandle fødevarer samt materialer og genstande bestemt til kontakt med fødevarer, ikke må påbegynde deres aktiviteter, før de er meddelt fornøden tilladelse hertil. Tilladelsessystemet omfatter også indretning af brætter og godkendelse af flænsepladser. Brætter og flænseplader må således ikke ibrugtages, før de har en tilladelse. Dette krav stilles for at sikre, at de fødevarer som tilvirkes, opbevares, transporteres eller forhandles her i landet, er af en høj kvalitet. Derudover gælder denne bestemmelse også for internethandel med fødevarer, og især for private, der sælger fødevarer over de sociale medier mere end ved blot lejlighedsvist salg. Herom kan Naalakkersuisut udstede nærmere regler i medfør af denne bestemmelse, for at sikre en ensartet høj standard for salg af fødevarer over hele landet.

Primærproducenter og virksomheder skal således forud for produktion, behandling eller markedsføring af fødevarer indhente en tilladelse, inden den pågældende aktivitet påbegyndes, og der kan knyttes vilkår til godkendelsen.

En tilladelse knytter sig til lokaliteten, således at forretningsstedet eller lokalet først må tages i brug, eller en given aktivitet først må påbegyndes, når de i fødevarer lovgivningen stillede krav til indretning, hygiejniske og produktionsmæssige forhold er opfyldt. Med hensyn til produktionsmæssige forhold vil dette dreje sig om produktionsart og omfang.

I overensstemmelse med hidtidig praksis vil der ikke med hjemmel i bestemmelsen kunne indføres mulighed for bindende forhåndstilsagn fra Veterinær- og Fødevarermyndigheden i Grønland ved godkendelse af virksomheder. Det udelukker ikke, at der inden for rammerne af den i de generelle bemærkninger til lovforslagets kapitel 8 nævnte rådgivning, kan være en dialog mellem virksomheder og Veterinær- og Fødevarermyndigheden i Grønland såvel ved etablering som ved ændring af virksomheder.

Stk. 2. Bestemmelsen er en videreførelse af § 11 i Landstingsforordningen nr. 17 af 28. oktober 1993 om kontrol med levnedsmidler og zoonoser.

Med den foreslåede bestemmelse i stk. 2 opretholdes muligheden for at fastsætte vilkår til den enkelte virksomheds godkendelse. Der kan både være tale om mere generelle vilkår, som vil gælde for bestemte typer af virksomheder, og vilkår, som er specifikke for en enkelt virksomhed. Som eksempel kan nævnes, at en godkendelse kan meddeles på vilkår af, at der inden for en bestemt frist bliver foretaget forbedringer af virksomhedens indretning.

Bestemmelsen giver hjemmel til, at Naalakkersuisut ved bekendtgørelse kan fastsætte regler om de vilkår, som en virksomhed skal opfylde for at blive godkendt som fødevarer virksomhed. Bestemmelsen skal sikre, at tilladelser til fødevarer virksomheder gives

på et forsvarligt grundlag. Naalakkersuisut har fastsat disse regler i Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 21 af 27. juli 1998 om levnedsmiddelvirksomheder, som forbliver i kraft efter lovens vedtagelse.

Stk. 3. Naalakkersuisut bemyndiges til ved bekendtgørelse at fastsætte regler om, hvornår der skal indhentes en godkendelse på ny. Endvidere åbnes der mulighed for, at der ved bekendtgørelse kan fastsættes regler om varigheden af godkendelsen. Det vil betyde, at Veterinær- og Fødevarermyndigheden kan tage en godkendelse op til fornyet behandling, når der er gået f.eks. 5 år siden sidste godkendelse. Udløbsdatoen for den veterinære-godkendelse vil fremgå af selve godkendelsen. Såfremt der søges om re-godkendelse inden for den fastsatte periode, vil det ikke medføre, at der skal ansøges på samme vis, som ved første gangs godkendelse. Efter udløbet af perioden er udgangspunktet, at myndigheden er stillet, som om virksomheden søger godkendelse for første gang, idet godkendelsen er udløbet, og virksomheden derfor ikke er godkendt til behandling af fødevarer.

Stk. 4. Bestemmelsen forpligter nye ejere til at meddele Veterinær- og Fødevarermyndigheden om, at der er sket virksomhedsoverdragelse. Endvidere opstiller bestemmelsen en række krav til, hvilke oplysninger en sådan meddelelse skal indeholde. Veterinær- og Fødevarermyndigheden oplever oftere og oftere, at de ikke kan føre kontrol med, hvilke virksomheder der overdrages og til hvem, hvorfor der er behov for en større præcision af, hvilke procedurer der skal overholdes ved ejerskifte.

Da det ikke er usædvanligt, at der som led i en overdragelse af en virksomhed ønskes fornyet godkendelse, vil den nye ejer eller bruger få mulighed for at anmode om fornyet godkendelse fremfor blot ejerskifte. Dette skyldes, at der ofte sker ændringer i produktionen m.v. ved ejerskifte. Er dette tilfældet, vil det skulle fremgå af anmeldelsen om ejer- og brugerskifte, og der skal betales gebyr efter sædvanlige satser.

Stk. 5. Bestemmelsen giver mulighed for at fastsætte regler om, at visse fødevareraktiviteter eller typer vil kunne undtages fra godkendelseskravet. Det vil således være muligt at undtage f.eks. en bager med to forretninger fra at skulle søge om godkendelse til engrostilvirkning, hvis der i den ene bagerforretning fremstilles brød til forhandling i begge forretninger. Endvidere vil der være mulighed for at visse detailforretninger kan engrosforhandle fødevarer.

Stk. 6. Den foreslåede bestemmelse giver Naalakkersuisut hjemmel til ved bekendtgørelse at fastsætte regler om fratagelse af godkendelse. En virksomhed skal som udgangspunkt godkendes, hvis der produceres fødevarer med henblik på salg, og der foregår salg af de producerede fødevarer. Som det er beskrevet i bemærkningerne til stk. 1 knytter "godkendelse" sig til lokaliteten, således at forretningsstedet eller lokalet først må tages i brug eller aktiviteten først må påbegyndes, når de i fødevarerlovgivningen stillede krav til indretning, hygiejniske og produktionsmæssige forhold er opfyldt.

Der er mulighed for at fratage en virksomhed godkendelsen, enten hvis de dertil knyttede vilkår ikke overholdes, eller hvis forudsætningerne for godkendelsen ændres væsentligt. Fratagelsen har virkning fra det tidspunkt, den bliver meddelt virksomheden. Der kan i afgørelsen om fratagelse af godkendelse fastsættes frist for afvikling af virksomhedens aktiviteter under forudsætning af, at det kan ske uden risiko for fødevarer sikkerheden. Der kan eksempelvis være tale om, at der gives en virksomhed en frist på nogle få dage til at sælge allerede producerede færdigvarer. Udgifterne til dette skal afholdes af virksomheden, jf. lovforslagets § 22 om afgifter og gebyrer.

Ønsker en virksomhed, som har fået frataget sin godkendelse, igen at blive godkendt, skal den anmode om godkendelse som ny virksomhed. Godkendelsen vil være betinget af, at virksomheden over for myndighederne dokumenterer, at de forhold, som begrundede fratagelsen af godkendelsen, ikke længere er til stede.

For så vidt angår fratagelse som følge af forbud eller påbud henvises til bemærkningerne til § 25.

Til § 18

Den foreslåede bestemmelse er ny og giver Naalakkersuisut bemyndigelse til at fastsætte regler for primærproducenter for at sikre den hygiejniske, sundheds- eller kvalitetsmæssige beskaffenhed af fødevarer. Det vil desuden give mulighed for at fastsætte regler om, at der f.eks. kan kræves hygiejekursus, førend der kan udstedes godkendelse som primærproducent. De væsentligste områder for den fødevarerelaterede regulering af primærproduktionen, som bestemmelsen vil danne grundlag for, vil således være:

- indretning og drift af rum inden for primærproduktionen, der erhvervsmæssigt anvendes til produktion eller opbevaring af fødevarer,
- indretning af transportmidler, der erhvervsmæssigt anvendes til fødevarer,
- undersøgelse af dyr og afgrøder,
- indsamling og indberetning af data til belysning af husdyrbesætningers sundhedsmæssige tilstand, og
- krav til helbredstilstand og hygiejne for personer, som er beskæftiget med primærproduktion.

Bestemmelsen udgør således i relation til primærproduktionen et supplement til lovforslagets §§ 7 og 20. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til lovforslagets § 7.

Til § 19

Den foreslåede bestemmelse er ny. Bestemmelsen giver Naalakkersuisut hjemmel til ved bekendtgørelse at udstede regler for virksomheders indretning og drift.

Bestemmelsen åbner mulighed for at kræve godkendelse af transportmidler, lokaler, inventar, udstyr, maskiner, emballage og lignende, inden de tages i brug. Dette skal medvirke til at sikre, at der ikke som følge af indretning af transportmidler og lokaler samt udformning af inventar, udstyr, maskiner og emballage opstår sundhedsrisici. Bestemmelsen udgør således et supplement til kravet om forudgående godkendelse af fødevarevirksomheder.

Bestemmelsen tænkes anvendt til at opretholde disse krav.

Stk. 2. Bestemmelsen giver Naalakkersuisut hjemmel til ved bekendtgørelse at fastsætte krav til råvarer, som benyttes i fødevareproduktion.

Til § 20

Den foreslåede bestemmelse er ny og vedrører alene den af virksomhederne formulerede obligatoriske egenkontrol. Ved egenkontrol forstås de rutiner, som virksomheden har for at opnå sikre fødevarer og overholdelse af fødevarelovgivningen. Indførelse af egenkontrol skal:

- sikre, at producenter af fødevarer har systematiske rutiner, der gør dem i stand til at overvåge, at produkterne er sikre, og at lovgivningen i øvrigt overholdes,
- medvirke til at præcisere, at det er virksomhedernes ansvar, at produkterne lever op til lovgivningens krav og kvalitetsnormer, og
- give mulighed for en bedre udnyttelse af den offentlige fødevarekontrol.

Stk. 2. Egenkontrollen skal bygge på det internationalt anerkendte HACCP-princip (Hazard Analysis and Critical Control Points), der tager udgangspunkt i en vurdering af den enkelte virksomheds risici, og hvorledes produktionen kan styres for at eliminere eller minimere risici.

Egenkontrollen skal være tilpasset den enkelte virksomhed. Det er følgelig et vigtigt princip, at virksomheden selv skal formulere sit egenkontrolprogram. Virksomheden skal typisk overveje, hvilke kemiske, fysiske og biologiske risici, der er forbundet med fødevarer i forbindelse med indkøb, produktion m.v. og finde frem til, hvor i processen disse farer kan holdes under kontrol (de kritiske kontrolpunkter).

De kritiske kontrolpunkter og egenkontrollrutinerne skal findes inden for områderne råvarekontrol, produktionskontrol, færdigvarekontrol, vedligeholdelse, rengøringskontrol, og personalehygiejne. Egenkontrollen skal være opbygget sådan, at virksomheden løbende har indblik i hygiejne og andre forhold, der kan give anledning til fejl i håndteringen.

Bestemmelsen vil danne grundlag for at pålægge de af loven omfattede virksomheder at gennemføre en sådan egenkontrol.

Stk. 3. Som et supplement til den af virksomhederne opstillede egenkontrol kan Naalakkersuisut ved bekendtgørelse fastsætte regler om, at virksomhederne skal lade foretage bestemte analyser, og at visse analyseresultater skal indsendes til kontrolmyndigheden. Muligheden for at pålægge virksomhederne at indsende analyseresultater vil være aktuel, når resultaterne skal indgå i en systematisk overvågning af specifikke områder i relation til fødevarerens virksomhed, såsom forekomst af salmonella. Det skal understreges, at en sådan indberetningspligt ikke indebærer nogen indskrænkning af virksomhedernes ansvar.

Til § 21

Bestemmelsen er ny og bemyndiger Naalakkersuisut til ved bekendtgørelse at kunne fastsætte regler, hvori der kan stilles krav om, at personer, som håndterer fødevarer, skal have gennemgået en formel uddannelse i fødevarerhygiejne.

Bestemmelsen er væsentlig for fødevarerens sikkerhed. En tilstrækkelig viden om hygiejne hos de personer, der arbejder med produktion af fødevarer, er af væsentlig betydning for at sikre, at fødevarerne har en hygiejnisk tilfredsstillende kvalitet. Desuden vil et øget kendskab til sammenhængen mellem fødevarernes hygiejniske kvalitet og udvikling af fødevarerborne sygdomme kunne bidrage til forebyggelse af disse sygdomme. Det er tanken, at krav om hygiejneuddannelse skal omfatte personer, som beskæftiger sig med forarbejdning og tilvirkning af madvarer i en sådan grad, at utilstrækkeligt kendskab til hygiejne erfaringsmæssigt kan forårsage sundhedsmæssige problemer.

Til kapitel 10

Formålsbestemte afgifter og gebyrer

Kapitlet indeholder bestemmelser om brugerbetaling og giver hjemmel til, ved bekendtgørelse, at opkræve gebyrer på alle områder, samt hel eller delvis dækning af kontroludgifterne. Naalakkersuisut gives mulighed for at fastsætte regler om, at undlade at opkræve et gebyr eller alene opkræve et delvist dækkende gebyr. Den brugerbetaling, der ved ændringsforslaget i Landstingsforordningen nr. 7 af 2. maj 1996, blev skabt hjemmel til at opkræve, bliver med denne Inatsisartutlov ændret. Dette betyder, at der efter dette lovforslag kan opkræves brugerbetaling for godkendelse og ny godkendelse af virksomheder, der erhvervsmæssigt tilvirker, opbevarer, transporterer, markedsfører eller forhandler levnedsmidler. Der kan opkræves brugerbetaling for godkendelse af erhvervsfangere, som leverer til godkendte fødevarerens virksomheder samt ved tilsyns- og kontrolopgaver, herunder kødkontrol.

Bestemmelsen om, at der kan opkræves brugerbetaling, er med dette lovforslag blevet mere klar og præcis, så der ikke hersker nogen tvivl om, hvad der kan kræves brugerbetaling for.

Mere præcise og detaljerede regler om opkrævning af brugerbetaling fastsættes i bekendtgørelsesform.

Lovforslaget indeholder hjemmel til at opkræve betaling af transport- og indkvarteringsudgifter samt diæter i forbindelse med den tilsynsførendes tilsyns- og kontrolopgaver. Dette gøres for at sikre en ligelig fordeling af disse omkostninger, da det vil være en uforholdsmæssigt stor byrde at pålægge enkelte erhvervsdrivende.

Til § 22

Bestemmelsen er udtryk for et princip om brugerbetaling og giver hjemmel til opkrævning af gebyrer på fødevareområdet til hel eller delvis dækning af kontrolomkostningerne. De kontrolgebyrer, der opkræves med hjemmel i denne bestemmelse, skal således dække myndighedernes faktiske omkostninger ved kontrollens gennemførelse. Disse gebyrer fastlægges, medmindre andet er bestemt, således at der opnås fuld dækning for de omkostninger, der er forbundet med det pågældende kontrolområde og således, at der tilstræbes balance over en given periode. I visse tilfælde kan der være behov for at kunne undlade at opkræve et gebyr eller alene opkræve et delvist dækkende gebyr. Bestemmelsen giver Naalakkersuisut mulighed for at træffe en sådan bestemmelse, enten konkret eller generelt ved udstedelse af regel herom.

Med henblik på at opfylde målsætningen om fuld brugerbetaling vil det fortsat være hensigtsmæssigt at beregne gebyrsatser, der baseres på omkostninger til lønning, overhead, transport, m.v. pr. forbrugt tidsenhed, således som det traditionelt sker ved en række kontrolordninger. Derved sikres gennemsigtighed ved gebyrfastsættelsen. Der vil dog på nogle områder være behov for at overveje justeringer. Som eksempel kan nævnes, at kontrol med fiskevirksomheder er finansieret ved en mængdebaseret afgift. Dette betyder, at der for den enkelte fiskevirksomhed ikke er en direkte sammenhæng mellem afgift og kontrolomfang.

Ved ekstra tilsyn vil der være mulighed for at udstede adfærdsregulerende gebyrer.

Stk. 2. Bestemmelsen giver mulighed for at fritage fødevarevirksomheder for afgifter enten generelt for detailforhandlingsvirksomheder eller for den enkelte virksomhed, som tilvirker eller forhandler fødevarer uden erhvervsmæssig fortjeneste for øje for eksempel i forbindelse med socialt hjælpearbejde. Der er alene tale om fritagelse af visse virksomheder for afgiftsbetaling i henhold til lovforslagets § 22, stk. 1, uden at det vil få indvirkning på afgiftsniveauet for andre virksomheder.

Stk. 3 og 4. Bemyndiger Naalakkersuisut til ved bekendtgørelse at fastsætte regler for opkrævning og betaling af afgifter til dækning af tilsynsmyndighedens tilsynsbesøg og

kontrol samt betalinger for særlige ydelser og ekspeditioner, herunder godkendelser, anmeldelser og undersøgelser.

Stk. 5. Bestemmelsen bemyndiger Naalakkersuisut til ved bekendtgørelse at fastsætte regler for hel eller delvis afgiftsfritagelse.

Til kapitel 11

Kontrol, offentliggørelse af kontrolresultater og forhåndsgodkendelse m.v.

Kapitlet giver Naalakkersuisut bemyndigelse til ved bekendtgørelse at fastsætte regler for myndighedernes kontrol med overholdelse af denne lov samt offentliggørelse af kontrolresultater. Lovforslaget indeholder en udvidelse af den tilsynsførendes adgang til offentlige og private ejendomme i forbindelse med udførsel af tilsyn. Det er blevet udspecificeret, hvilke oplysninger den tilsynsførende har adgang til. Dette er gjort for at gøre bestemmelsen mere tidssvarende, således at den tilsynsførende også har adgang til oplysninger, som kun findes elektronisk. Som noget nyt skal en fødevarevirksomhed efter anmodning give alle de oplysninger, som er relevante for den tilsynsførende for at kunne gennemføre tilsynet tilfredsstillende. Dette skal være med til at sikre, at den tilsynsførende kan udføre tilsynet og indhente relevante oplysninger, samt at der bliver truffet en beslutning på et rimeligt grundlag til gavn for virksomhederne samt forbrugerne. Desuden indeholder lovforslaget en bestemmelse om offentliggørelse af kontrolresultater samt eventuelle sanktioner. Denne er med til i højere grad at sikre forbrugerne fødevarevirksomheder af høj standard. Ved offentliggørelse har forbrugerne mulighed for at se myndighedernes vurdering af en fødevarevirksomhed, inden de har foretaget et køb. På den måde gives forbrugerne mulighed for at se, hvilke fødevarevirksomheder der lever op til fødevarelovgivningen. Hvordan og hvornår offentliggørelse skal ske, vil blive fastsat i en bekendtgørelse, men en mulighed kunne være ophængning af resultater i selve fødevarevirksomheden eller på selvstyrets officielle hjemmeside.

Til § 23

Bestemmelsen tænkes især anvendt, hvor der er tale om fødevarer, som kan udgøre en særlig risiko for kemiske eller bakteriologiske forureninger, eller som har ernæringsmæssig betydning. Som eksempel kan nævnes fødevarer, hvor der er risiko for forekomst af mycotoksiner eller andre sygdomsfremkaldende organismer, og fødevarer sammensat med henblik på at opfylde særlige ernæringsmæssige behov.

Som udgangspunkt skal virksomhederne betale de udgifter, som er knyttet til den særlige kontrol, jf. lovforslagets § 22.

Stk. 2. Denne bestemmelse er en videreførelse af § 4 i landstingsforordning nr. 17 af 28. oktober 1993 om kontrol med levnedsmidler og zoonoser. Dog er bestemmelsen ændret, da Grønland ikke længere er inddelt i sundhedsdistrikter.

Bestemmelsen er ændret således, at det fremover er Veterinær- og Fødevarermyndigheden i Grønland, der fører tilsyn med hygiejniske forhold efter denne lovs regler og ikke, som der står i den gældende forordning, den i hvert sundhedsdistrikt, som er bemyndiget til at føre tilsyn. Bestemmelsen giver hjemmel til, at den tilsynsførende myndighed fører tilsyn med steder, hvor der tilberedes fødevarer i et betalings-, ansættelses- og institutionsforhold. Dette gøres for at sikre, at der er gode hygiejniske forhold ved tilberedning af fødevarer på arbejdspladser og institutioner i Grønland. Tilsynet skal foretages så skånsomt, som omstændighederne tillader det og uden anledning til unødigt opsigt. Myndighederne skal sørge for, at et kontrolbesøg foregår på en måde, der ikke unødigt griber forstyrrende ind i virksomhedens arbejde, og at kontrolbesøg ikke giver anledning til unødigt opsigt hos kunder, naboer m.fl..

Bestemmelsen giver Naalakkersuisut mulighed for, at bemyndige andre end Veterinær- og Fødevarermyndigheden i Grønland til at føre tilsyn med de hygiejniske forhold i forbindelse med fødevarerproduktion, salg og opbevaring, såfremt det vurderes, at de rette kompetencer er til stede. Dog vil der ved en sådan bemyndigelse altid skulle refereres til Veterinær- og Fødevarermyndigheden.

Stk 3. Hermed åbnes mulighed for, at Naalakkersuisut ved bekendtgørelse kan udstede nærmere regler for kontrollen af kød på slagterier, der producerer til hjemmemarkedet, herunder hvordan kontrollen skal foregå, og hvordan virksomheden skal bistå kontrollen, hvilke krav kontrollen samt det kontrollerede skal leve op til, og hvor hyppigt kontrollen skal foregå, samt hvilke personer der kan foretage den.

Til § 24

Den foreslåede bestemmelse giver Naalakkersuisut hjemmel til at træffe afgørelse, herunder meddele indskærpelser, påbud og forbud, der anses for nødvendige for at sikre overholdelsen af de krav, der er indeholdt i fødevarerlovgivningen.

En indskærpelse er en præcisering af, at lovgivningen skal overholdes. Et eksempel er, at inventaret i en fødevarer virksomhed skal være i god stand og let at holde rent.

Et påbud er en ordre om, at virksomheden fremadrettet skal gøre noget særligt for at rette op på et forhold. Såfremt et forhold er i strid med lovgivningen og ikke bliver rettet op, kan en tilsynsførende give et påbud herom til virksomheden. Det kan f.eks. være, at en restaurant skal forbedre egenkontrollen, så maskinerne bliver gjort ordentligt rene.

Et forbud handler om, at virksomheden forbydes at gøre noget bestemt, før visse betingelser er opfyldt. I mange tilfælde gælder et forbud kun for en del af virksomhedens aktiviteter. Det kan f.eks. være, at en bager ikke må fremstille og sælge flødekager, fordi der er for mange

bakterier i kagecremerne. Bageren må dog gerne fremstille varmebehandlede fødevarer som brød og rundstykker, hvis ikke der er noget i vejen med disse varer. Veterinær- og Fødevaremyndigheden i Grønland trækker først et forbud tilbage, når bageren har ordnet forholdene og kan fremstille en kagecreme, der lever op til fødevarelovgivningen. Virksomheden kan også få et forbud om, at den ikke må fremstille og sælge fødevarer, før nogle bestemte betingelser er opfyldt. Disse betingelser er virksomheden i nogle tilfælde ikke selv herre over. Et eksempel kan være bakterier i produktionsvand fra vandforsyningen, så kan fødevarekontrollen forbyde al fremstilling og salg af fødevarer. Forbuddet ophæves først, når der ikke længere er bakterier i vandet. Veterinær- og Fødevaremyndigheden kan forbyde al fremstilling og salg af fødevarer, hvis virksomheden bliver ved med at overtræde reglerne og ikke får tingene bragt i orden på trods af tidligere indskærpelser og påbud. Virksomheden bliver i realiteten lukket, indtil den har vist overfor Veterinær- og Fødevaremyndigheden, at den kan overholde reglerne og har lavet en handleplan om, hvordan rengøringen i fremtiden skal foretages. Det kan f.eks. være en virksomhed, der ikke er i stand til at holde produktionslokalerne ordentligt rene. Den tilsynsførende har tidligere givet indskærpelser og påbud om at gøre lokalene rene, men virksomheden følger ikke disse sanktioner. Den tilsynsførende må derfor konkludere, at virksomheden ikke kan eller vil overholde reglerne om rengøring, hvorfor det er uforsvarligt at lade virksomheden fortsætte. Veterinær- og Fødevaremyndigheden vil derfor kunne forbyde al fremstilling og salg af fødevarer fra virksomheden. Et andet typisk eksempel på brug af forbud er, hvor den tilsynsførende har fundet spor af skadedyr f.eks. museafføring på et supermarkeds lager. Spor af mus kan betyde, at der er gnavet i varerne, og at de er forurenede med afføring. Den tilsynsførende forbyder derfor al salg af varer. Fødevarekontrollen trækker først forbuddet tilbage, når virksomheden både har gjort rent på lageret og sikret det, så der ikke kan komme mus igen.

Det kan bestemmes, at varer, der ikke opfylder de i fødevarelovgivningen fastsatte krav, ikke må flyttes eller håndteres, at de skal mærkes, denatureres, tilintetgøres; at fødevarevirksomheden skal kalde varer tilbage fra et senere omsætningsled, eller at fødevarevirksomheden midlertidigt skal indstille behandling eller markedsføring. Der er ikke hermed tilsigtet ændringer i den gældende retstilstand. Fødevarefremstilling og markedsføring m.v. er en kompliceret proces, som indebærer risici og muligheder for fejl, som kan gøre fødevarer uegnede til menneskeføde, medføre vildledning eller på anden måde gøre fødevarer uegnede til de påtænkte formål. Derfor opstilles der en lang række krav til virksomheders indretning og drift, og til fødevarernes sammensætning, mærkning m.v., jf. bemærkningerne til de foregående kapitler. Fødevareområdets mangfoldighed og kompleksitet samt udvikling af ny teknologi og processer, udvikling af nye produkter, internationalisering af regeldannelsen og hensyntagen til forbrugerønsker og holdninger betyder, at fødevarelovgivningen bliver omfattende og kompliceret.

Myndighederne må, for at kunne sikre en forsvarlig administration af området, være i besiddelse af en række instrumenter, som er egnede til at sikre, at reglerne også følges i praksis. Det er derfor nødvendigt at kunne udstede forbud og påbud til virksomheder for dermed at sikre, at reglerne overholdes. Det er også nødvendigt for at gøre det klart for virksomhedslederne, hvilke handlinger de skal iværksætte eller standse, for at fødevarerlovgivningen overholdes, hvilket kan strække sig lige fra nedlæggelse af forbud mod at anvende en konkret råvare i fødevarerproduktionen til at påbyde ændring af virksomhedens egenkontrol eller påbud om, at fødevarer skal destrueres.

De fleste forbud og påbud vedrører forhold om indretning, rengøring, vedligeholdelse og drift af virksomheder, herunder påbud om indarbejdelse af rutiner i fødevareraktiviteterne for at undgå konstaterede fejl og lignende. Forbud og påbud, som har til formål at justere eller forbedre produktionshygiejne og drift, anvendes i stort omfang og er nødvendige for at kunne sikre grønlandske forbrugere.

Påbud og forbud efter denne bestemmelse vil rette sig mod virksomheder, primærproducenter, og alle der i øvrigt producerer, tilvirker, opbevarer, transporterer, markedsfører og leverer fødevarer.

Følgende er eksempler på påbud, der kan gives efter denne bestemmelse:

- Egenkontrol, f.eks. rengøring af maskiner
- Tilintetgørelse, denaturering, og tilbagekaldelse af f.eks. kontaminerede fødevarer

Følgende er eksempler på forbud, der kan gives efter denne bestemmelse:

- Forbud mod salg og anden overdragelse af f.eks. kontaminerede fødevarer
- Fremstilling af visse fødevarer i visse lokaliteter og med visse ingredienser

Listerne er ikke udtømmende.

Stk. 2. Med den foreslåede bestemmelse skabes et grundlag for, at tilsynsmyndigheden kan foretage de nævnte foranstaltninger for den ansvarlige virksomheds regning, hvis tilsynsmyndigheden af tidsmæssige eller andre grunde skønner, at det er nødvendigt for at sikre foranstaltningernes effektive gennemførelse. Bestemmelsen vil også kunne bringes i anvendelse efterfølgende, hvis den berørte virksomhed eksempelvis ikke tilbagekalder eller destruerer et sundhedsfarligt vareparti.

Stk. 3. Bestemmelsen giver mulighed for at nedlægge forbud mod fortsat drift og eventuelt fratagelse af godkendelse, såfremt en virksomhed ikke efterlever et meddelt forbud eller påbud, der er udstedt som følge af ikke-opfyldelse af forpligtelser efter lovforslagets bestemmelser i relation til hygiejniske eller markedsføringsmæssige forhold eller lovforslagets § 22 om betaling af afgifter og gebyrer. Fratagelse af godkendelse vil i disse

tilfælde afhænge af graden af den sundhedsrisiko, der er forbundet med virksomhedens fortsatte drift.

Til § 25

Bestemmelsen er en videreførelse af § 8 i Landstingsforordningen nr. 17 af 28. oktober 1993 om levnedsmidler og zoonoser, dog med den ændring at der ikke længere skal sendes en kopi af udstedte påbud til Naalakkersuisut, men til Veterinær- og Fødevarermyndigheden som repræsentant for Naalakkersuisut.

Bestemmelsen giver hjemmel til, at den tilsynsførende kan påbyde ejere, ledere og bestyrere at få uhygiejniske forhold udbedret, således at de er i overensstemmelse med denne lov eller forskrifter fastsat med hjemmel i denne lov. Ved påbud i forbindelse med tilsyn og kontrol skal dette efterfølgende meddeles ejere, ledere eller bestyrere. Der skal udarbejdes en rapport herom, hvori der redegøres for manglerne, samt oplyses hvor i virksomheden manglerne er konstateret. Endvidere skal der henvises til den eller de bestemmelser, der anses for overtrådt, og der skal gives en frist, som står i forhold til de fejl og mangler, som virksomheden skal udbedre. Tidsfristen fastsættes efter et konkret individuelt skøn beroende på de fejl og mangler, der skal afhjælpes. Et sådan påbud meddeles skriftligt, og det skal af påbuddet fremgå, hvilke uhygiejniske forhold der skal udbedres i fødevareraktiviteten, for at virksomheden overholder lovgivningen på området. Et påbud er omfattet af reglerne om partshøring i lov om sagsbehandling i den offentlige forvaltning således, at myndighederne skal meddele parten, dvs. ejere, ledere eller bestyrere, at der er konstateret nærmere angivne fejl og mangler, samt at myndighederne påtænker at udstede et påbud.

Stk. 2. Bestemmelsen hjemler en beføjelse til, at Tilsynsmyndigheden kan lukke en virksomhed, når der er givet et påbud, og dette ikke efterleves. Bestemmelsen skal sikre at fødevarer, som ikke er hygiejnisk forsvarlige, ikke bliver solgt til befolkningen. Virksomheden kan genoptage sine aktiviteter, når de uhygiejniske forhold er udbedret, og den tilsynsførende har godkendt forbedringerne.

Til § 26

Bestemmelsen er en videreførelse af § 9 i Landstingsforordning nr. 17 af 28. oktober 1993 om levnedsmidler og zoonoser.

Bestemmelsen giver hjemmel til, at en tilsynsførende kan forbyde salg, udlevering og overgivelse af fødevarer, hvis der er overhængende fare for, at der kan overføres sygdomme, eller at dette kan fremkalde sygdomme eller medføre forgiftning ved anvendelse på sædvanlig måde. Den tilsynsførende kan også forbyde salg, udlevering eller overgivelse af fødevarer, der på grund af sygelig forandring, fordærvethed, forurening, fejlagtig tilberedning eller af anden årsag må anses for at være utjenlig til fortæring af mennesker. Et forbud er omfattet af

reglerne om partshøring i lov om sagsbehandling i den offentlige forvaltning således, at myndighederne skal meddele parten, dvs. ejere, ledere eller bestyrere, at der er konstateret nærmere angivne fejl og mangler, samt at myndighederne påtænker at udstede et forbud. Bestemmelsen skal være med til at forebygge sygdomme samt minimere risikoen for madforgiftning.

Et forbud efter denne bestemmelse retter sig mod virksomheder, primærproducenter, og alle der i øvrigt producerer, tilvirker, opbevarer, transporterer, markedsfører og leverer fødevarer.

Til § 27

Bestemmelsen er ny, og bemyndiger Naalakkersuisut til at påbyde, at fødevarevirksomheder indhenter bistand fra en rådgiver, der besidder en vis faglig viden indenfor fødevarevirksomheder og de krav, der stilles til behandling af fødevarer, eller påbyde, at leder og medarbejdere deltager i f.eks. et hygiejnekursus eller har opnået en given uddannelse der giver en faglig ekspertise inden for området. Hygiejnekurser skal være godkendt af Veterinær- og Fødevaremyndigheden. Veterinær- og Fødevaremyndigheden er begyndt at udbyde hygiejnekurser for, at sikre en ensartet information til virksomheder, primærproducenter og ansatte i fødevarevirksomheder omkring hygiejne.

Stk. 2. Bestemmelsen bemyndiger Naalakkersuisut til at fastsætte regler vedrørende selve rådgivningen og den påbudte uddannelse og kurser, så der dermed sikres en ensartet praksis på området.

Til § 28

Bestemmelsen er en videreførelse af § 5 i Landstingsforordning nr. 17. af 28. oktober 1993 om kontrol med levnedsmidler og zoonoser. Bestemmelsen er desuden parallel med gældende danske lov om fødevarer § 53, som i det væsentligste er uforandret siden den nu historiske lov om levnedsmidlers § 45 af 1973.

Bestemmelsen skal sikre folkesundheden og almenvellet for den grønlandske befolkning ved at bemyndige Veterinær- og Fødevaremyndigheden (herefter fødevaremyndigheden) til at udføre uanmeldte kontroller af landets fødevarevirksomheder. Den uanmeldte kontrol er et vigtigt redskab for at sikre, at fødevarevirksomheder til enhver tid lever op til de krav til tilvirkning, opbevaring og transport af fødevarer samt til fødevarehygiejnen, som er fastsat i fødevarelovgivningen. Dermed højnes kvaliteten af vores fødevarer, således at forbrugerne kan have tillid til, at alle godkendte fødevarevirksomheder leverer produkter, der er egnede til konsumtion m.v. Desuden vil den uanmeldte kontrol virke som incitament for fødevarevirksomhederne til aldrig at slække på fødevarerens sikkerheden.

Bestemmelsen hjemler både kontrol samt tilsyn af offentlige såvel som private ejendomme.

For så vidt angår offentlige ejendomme samt transportmidler, hvor der tilvirkes og opbevares fødevarer, er det klart, at fødevaremyndigheden til enhver tid, mod behørig legitimation og uden retskendelse har adgang til, uanmeldt, at kontrollere og føre tilsyn med disse, som led i den almene kontrol med at kravene fastsat i fødevarelovgivningen overholdes.

Derimod er det ikke altid klart, at fødevaremyndigheden skal have adgang til private ejendomme. Da private ejendomme som udgangspunkt er beskyttede mod indtrængen uden retskendelse i Grundlovens § 73 (Boligens ukrænkelighed), skal der her vægtigere momenter til at understøtte, at fødevaremyndigheden skal have adgang til disse. Fødevaremyndigheden har herefter ret til at få adgang til private ejendomme, når den har begrundet mistanke om, at der tilvirkes eller opbevares fødevarer påtænkt til videresalg i den private ejendom, eller når der bliver opbevaret dokumenter vedrørende en fødevarevirksomheds indkøb, regnskab, samt øvrige informationer, der vedrører virksomhedens drift.

Dette kan for eksempel være tilfældet for fåreholdere, der slagter og parterer får i eget hjem, eller privatpersoner, der producerer og tilvirker fødevarer i deres eget hjem med henblik på salg på internetsider, og hvor salget er mere end blot lejlighedsvis, eller i de tilfælde hvor en virksomhedsejer eller anden virksomhedsansat tager dokumenter fra virksomheden med hjem, med den hensigt at skjule visse forhold fra fødevaremyndighedens kontrol.

I de tilfælde hvor fødevaremyndigheden vurderer, at øjemedet forspildes, hvis ikke der gribes ind øjeblikkeligt, kan fødevaremyndigheden uden videre forlange at få adgang til den private ejendom, hvor der er begrundet mistanke om, at fødevarer produceres eller tilvirkes, eller hvor den har begrundet mistanke om, at dokumenter vedrørende virksomheden og dens drift opbevares. Dette kan for eksempel være tilfældet, når der er fare for, at ejer kan nå at fjerne fødevarerne fra hjemmet eller destruerer de dokumenter, der opbevares der, inden fødevaremyndigheden når at gribe ind.

Er der ikke grund til at antage, at øjemedet forspildes, indbringer fødevaremyndigheden det materiale og øvrige informationer, der foreligger til hold for, at der foreligger begrundet mistanke om de førnævnte forhold for politiet. Herefter vurderer fødevaremyndigheden i samråd med politiet, om bevisbyrden er tilstrækkelig til at give holdepunkter for begrundet mistanke, hvorefter fødevaremyndigheden kan forlange at få adgang til den private ejendom, som mistanken drejer sig om.

Den tilsynsførende skal uopfordret forevise legitimation til den, indgrebet retter sig mod, og skal vise, hvilken myndighed vedkommende person repræsenterer samt indeholde identificerbare oplysninger om den pågældendes identitet.

Bestemmelsen bemyndiger den tilsynsførende til at få adgang til alle de rum m.v., som virksomheden har råderet over. Den tilsynsførende har ret til at få udleveret alle oplysninger, også dem som findes elektronisk samt lister med dyreejere, data med sundhedsstatus,

herunder vaccinationsstatus m.m., for at kunne gennemføre kontrol med fødevarer efter denne lov eller forskrifter udstedt med hjemmel i denne lov. Det er i forbindelse med tilsyn med fødevarer yderst vigtigt, at den tilsynsførende har adgang til alle rum m.v., for at tilsynet kan udføres.

Bestemmelsen vil desuden være af central betydning i situationer, hvor der f.eks. er overhængende risiko for, at sundhedsfarlige fødevarer bringes i omsætning, og hvor den ansvarlige ikke ønsker at medvirke til at hindre dette.

Veterinær- og Fødevaremyndigheden kan anmode om den fornødne assistance fra politiet til at gennemføre kontrollen.

I de tilfælde hvor en virksomhedsejer eller en anden person, som producerer, tilvirker, transporterer eller opbevarer fødevarer påtænkt til videresalg, nægter fødevaremyndigheden adgang til at udføre kontrollen eller til at få udleveret de dokumenter, der vedrører virksomheden og dens drift, vil det være nødvendigt for fødevaremyndigheden at kunne få assistance fra politiet for at sikre, at kontrollen kan gennemføres. Fødevaremyndigheden kan enten på forhånd bede politiet om at deltage i kontrollen i de tilfælde, hvor der er grund til at antage, at den virksomhed eller person der underkastes kontrollen vil modsætte sig denne, eller fødevaremyndigheden kan tilkalde politiet på stedet, hvis det viser sig nødvendigt.

Til § 29

Bestemmelsen, der er af direkte betydning for kontrollens udførelse og dermed for fødevarerens sikkerhed, har til formål at sikre, at tilsynsmyndigheden kan skaffe sig sådanne oplysninger, som er nødvendige for at administrere loven.

Bestemmelsen bemyndiger den tilsynsførende til at anmode fødevarevirksomheden om de oplysninger, som den tilsynsførende finder nødvendige for at kunne gennemføre kontrollen på et tilfredsstillende niveau. Fødevarevirksomheden skal ikke udlevere oplysninger, som ikke er relevante for kontrollens gennemførelse, for eksempel skal der ikke i forbindelse med fødevarekontrol fremvises regnskaber eller redegøres for de ansattes arbejdsvilkår. En fødevarevirksomhed skal yde bistand til den tilsynsførende ved kontrol, prøveudtagning, kopiering og udlevering af skriftligt materiale og udskrift af elektronisk data, hvis dette er nødvendigt. De ansatte i virksomheden har et bedre kendskab til, hvor de forskellige maskiner forefindes i virksomheden, hvilket vil være til stor hjælp for den tilsynsførende. Hvis den tilsynsførende modtager oplysninger mundtligt, der kan have betydning for tilsynet eller kontrollen, skal der udarbejdes et notat om indholdet af oplysningerne, i henhold til principperne i Landstingslov nr. 9 af 13. juni 1994 om offentlighed i forvaltningen.

Bestemmelsen indebærer, at virksomhederne også er forpligtet til at afgive oplysninger, som er nødvendige for at kunne fastsætte de afgifter og gebyrer, som falder inden for lovens område.

Stk. 2. En fødevarevirksomhed skal kunne dokumentere, at oplysninger og påstande, som virksomheden selv fremkommer med, er korrekte. Det er virksomhedens ansvar, at den tilsynsførende får korrekte oplysninger i forbindelse med tilsyn i virksomheden. Den tilsynsførende må kunne stole på, at oplysninger, som virksomheden selv fremkommer med, er korrekte og kan derfor kræve dokumentation for dette, hvis der er mistanke om, at de fremkomne oplysninger ikke er korrekte.

Stk. 3. Herefter kan Veterinær- og Fødevaremyndigheden som led i kontrollen og overvågningen af fødevarer vederlagsfrit mod kvittering udtage eller pålægge fødevarevirksomheden at udtage prøver af fødevarer, herunder råvarer, halvfabrikata, og færdigvarer, is, vand, damp, luft, luftarter, fødevarekontaktmaterialer, genstande, bekæmpelsesmidler, rengørings- og desinfektionsmidler m.v. Det vil sige at virksomheden er forpligtet til at bistå tilsynsmyndigheden med udtagning af forlangte prøver på f.eks. kød eller vand. Virksomheden skal desuden betale de omkostninger, der er forbundet med prøveudtagning, forsendelse og test. Virksomhederne får på denne baggrund et yderligere incitament til at følge reglerne.

Stk. 4. Fødevarevirksomheder skal bistå tilsynsmyndigheden med forsendelse af prøver og afholde udgifter hertil. Dette skal ske i overensstemmelse med princippet om brugerbetaling i lovforslagets § 22.

Stk. 5. Virksomhedslederen skal af egen drift informere Veterinær- og Fødevaremyndigheden, hvis lederen antager eller har grund til at antage, at en fødevarer, som virksomheden har importeret, produceret, tilvirket, forarbejdet eller distribueret, ikke overholder kravene til fødevareresikkerhed.

Til § 30

Bestemmelsen bemyndiger Naalakkersuisut til at indhente oplysninger vedrørende fødevarevirksomheden hos andre offentlige myndigheder, således at det kan kontrolleres, om fødevarerlovgivningen overholdes. Det kan f.eks. dreje sig om importoplysninger o. lign.

Til § 31

Bestemmelsen er en videreførelse af § 6 i Landstingsforordningen nr. 17 af 28. oktober 1993 om levnedsmidler og zoonoser.

Bestemmelsen bemyndiger Naalakkersuisut til ved bekendtgørelse at fastsætte regler for hyppighed, omfang samt tilsynsrapportering ved tilsyn, som er omfattet af denne lov.

Til § 32

Bestemmelsen er ny og bemyndiger Naalakkersuisut til at offentliggøre resultater af fødevarekontrollen. En offentliggørelsesordning påtænkes udformet således, at kontrolresultater, der er foretaget hos produktionsvirksomheder og handelsvirksomheder, som er omfattet af loven, vil blive offentliggjort, således at forbrugerne bliver orienteret herom. Ordningen er således forbrugerorienteret og vil bidrage til forbrugeroplysninger og lige konkurrencevilkår.

Som eksempel påtænkes kontrolresultater fra samtlige fødevarevirksomheder, bortset fra primærproducenter, at blive offentliggjort på internettet. Der kan imidlertid være kontrolresultater, der vil være mindre relevante for forbrugerne. Formålet med offentliggørelsen er at sikre forbrugerne relevant og aktuel information. Offentliggørelse kan være vildledende, hvis den er baseret på en enkelt prøveudtagning i stedet for tilsyn. Sanktioner på baggrund af virksomhedens egenkontrol tænkes ikke offentliggjort, såfremt virksomhederne har foretaget den fornødne opfølgning.

Det er hensigten, at kontrolresultater efter objektive kriterier, skal kunne sammenfattes i en lettilgængelig kategorisering af virksomhedens overholdelse af reglerne.

Det er hensigten, at offentliggøre både gode og dårlige kontrolresultater, herunder indskærpsler, påbud, forbud, administrative bødeforelæg, politianmeldelser m.v.

Virksomheden kan anvende kontrolresultaterne og kategoriseringerne i markedsføringen, så længe det ikke er vildledende. Herved får virksomhederne fortsat et positivt incitament til at sikre overholdelse af fødevarelovgivningen.

Det er hensigten, at offentliggøre andre relevante kontrolresultater for forbrugerne, f.eks. resultater fra kontrolkampagner, pesticidovervågningen, overvågningen af indholdet af genmodificerede organismer i fødevarerne m.v.

Det er endvidere hensigten, at kontrolresultaterne vil blive offentliggjort, inden klagemulighederne er udtømte, eller der er faldet endelig dom.

Som led i offentliggørelsesordningen vil det med bestemmelsen være muligt at offentliggøre bødestrørelser.

I en række situationer, bl.a. ved offentliggørelse af resultater fra kontrolkampagner, overvågning og lignende, vil det være nødvendigt at foretage en konkret vurdering af, i hvilket omfang offentliggørelse er hensigtsmæssig og praktisk mulig. Bestemmelsen giver derfor hjemmel til at træffe konkrete beslutninger om offentliggørelse.

Det er endvidere hensigten at videreføre fødevarevirksomhedernes mulighed for at rette op på de fejl, kontrollen måtte finde. Der kan derfor fastsættes regler om, at fødevarevirksomhederne har mulighed for at rekvirere et nyt tilsyn. Det er hensigten, at fødevarevirksomhederne fortsat skal betale for disse rekvirerede tilsyn, jf. lovforslagets § 22.

Til kapitel 12

Klage

Dette kapitel indeholder bestemmelser om, hvem der er klageberettiget, og hvordan der indgives klage over de afgørelser, som er blevet truffet af tilsynsmyndigheden.

Til § 33

Bestemmelsen er en videreførelse af § 12 i Landstingsforordning nr. 17 af 28. oktober 1993 om kontrol med levnedsmidler og zoonoser. Bestemmelsen angiver, at de afgørelser der træffes af tilsynsmyndigheden, kan indbringes for Departementet for Fiskeri, Fangst og Landbrug.

Stk. 2. Bestemmelsen er en præcisering af, hvem der er klageberettiget i forhold til de afgørelser, som bliver truffet i henhold til denne lov og regler fastsat i henhold til denne lov.

Stk. 3. Klagefristen er 6 uger, beregnet fra den dag, meddelelsen er givet til den, som afgørelsen er rettet til. Det vil sige, at fristen løber fra afgørelsen er truffet af Veterinær- og Fødevarermyndigheden, og overgivet til adressaten for afgørelsen og 6 uger frem.

Stk. 4. Under hensyn til sagernes karakter har klage ikke opsættende virkning, medmindre Departementet for Fiskeri, Fangst og Landbrug beslutter andet.

Til kapitel 13 Foranstaltninger

Dette kapitel indeholder sanktionsbestemmelserne. Som noget helt nyt indføres der mulighed for administrative bøder.

Til § 34

Bestemmelsen er en videreførelse af § 15 i Landstingsforordningen nr. 17 af 28. oktober 1993 om kontrol med levnedsmidler og zoonoser, som ændret ved Landstingsforordning nr. 9 af 21. maj 2001.

Bestemmelsen er en sanktionsbestemmelse.

Der skal ved fastsættelse af bødens størrelse tages hensyn til overtrædelsens grovhed, om der er tale om gentagne overtrædelser af lovens sanktionerede bestemmelser samt til oplysninger om gerningsmandens person, herunder om vedkommendes almindelige personlige og sociale forhold, pågældendes forhold før og efter gerningen samt bevæggrunde. Det skal endvidere ved sanktionsudmålingen altid tillægges vægt på, om overtrædelsen er sket med økonomisk vinding eller besparelse for øje, uanset om den økonomiske fordel er opnået eller alene er tilsigtet.

Stk. 2. Her er alle forskrifter medtaget for at sikre lovgrundlaget for sanktioner ved overtrædelser. Når bøder er en mulighed, skyldes det, at man herved kan fjerne økonomisk gevinst ved overtrædelse af reglerne samt motivere til fremtidig overholdelse.

Stk. 3. Bestemmelsen sikrer, at hvis overtrædelsen er begået af en juridisk person, kan selskabet blive idømt bøder, Er overtrædelsen begået af selvstyret, en kommune eller et kommunalt fællesskab, kan der idømmes selvstyret, kommunalbestyrelsen eller det kommunale fællesskab bøde.

Stk. 4. Bestemmelsen sikrer, at foruden idømmelse af bøder, kan også retten til at drive virksomhedsformer omfattet af denne lov i Grønland fratages. Denne mulighed for at fratage retten til at drive fødevarevirksomhed skal sikre en høj fødevarestandard. Fysiske og juridiske personer som gentagne gange har forsømt at overholde denne lovs bestemmelser kan derfor fratages retten til at udøve virksomhed omfattet af denne lovs bestemmelser. En fratagelse af retten til at udøve virksomhed omfattet af denne lov i Grønland kan være tidsbestemt eller indtil videre. Dette gøres for at give fysiske eller juridiske personer mulighed for at foretage de påkrævede ændringer for at bringe forholdene i overensstemmelse med denne lov, sådan at man ikke uden videre fratager borgere deres indtægtsgrundlag.

Konfiskation efter denne bestemmelse sker efter kriminallov for Grønlands bestemmelser herom.

Til § 35

Bestemmelsen giver hjemmel til at meddele administrative bøder, eller foretage konfiskation, hvor der er tale om mindre, ukomplicerede sager, og hvor den, der har begået overtrædelsen, erklærer sig skyldig i overtrædelsen.

Anvendelse af bestemmelsen forudsætter den pågældendes positive medvirken og indebærer en aflastning for domstolene og tillige en hurtigere afgørelse af sagen.

Administrative bødeforelæg vil alene kunne anvendes i overtrædelsessager, hvor sagen er klar, såvel med hensyn til overtrædelsens indhold som med hensyn til de retsregler, der er overtrådt, ligesom bødestørrelsen skal være i overensstemmelse med faste retningslinjer, der fastsættes på baggrund af retspraksis. Det er ligeledes, som anført i bestemmelsen, en forudsætning, at den pågældende erklærer sig skyldig i overtrædelsen og enig i, at sagen afgøres med et bødeforelæg.

Muligheden for at udstede administrativt bødeforelæg agtes alene anvendt i klart afgrænsede sagsgrupper. Bestemmelsen agtes anvendt i sager, hvor der er tale om eventuelle overskuelige og enkle overtrædelsessager, såsom sager, hvor det kan påvises, at der vil ske forurening af fødevarer. I sådanne og lignende tilfælde skønnes det forsvarligt, at Naalakkersuisut bemyndiges til at forelægge bøder administrativt.

Administrativt bødeforelæg vil ofte blive opfattet som en mere enkel og mindre belastende afgørelsesform end en indenretlig afgørelse, som involverer såvel politi som retsvæsen. Det findes derfor hensigtsmæssigt, at borgeren eller virksomheden i relativt ukomplicerede sager kan vælge mellem de to muligheder.

Bødeforelæg er foranstaltningen for det, der allerede er sket, når virksomheden ikke har rettet op på de ulovlige forhold. Et bødeforelæg er et tilbud til virksomheden om at få en sag hurtigt afklaret. Virksomheden kan vælge ikke at betale bødeforelægget, og sagen vil så gå videre til den lokale kredsret. Et bødeforelæg gives typisk, hvis der er tale om klare overtrædelser af klare regler. Det kan f.eks. være, at en restaurant ikke har søgt om veterinærgodkendelse. Hvis det kan konstateres, at en virksomhed ikke har en veterinærgodkendelse, som det er påkrævet i fødevarerlovgivningen, og virksomheden har igangsat produktion af fødevarer, vil der kunne gives et administrativt bødeforelæg. Bødeforelæg gives også typisk i sager, hvor en virksomhed i forbindelse med et tidligere kontrolbesøg er blevet gjort opmærksom på reglerne, men ved efterfølgende kontrol stadig ikke lever op regler.

Når Veterinær- og Fødevarermyndigheden i Grønland vedtager en bøde for en konkret overtrædelse, ser Veterinær- og Fødevarermyndigheden på, om noget i sagen taler for, at bødestørrelsen skal sættes ned eller op. Et eksempel på en formildende omstændighed er, at virksomheden har en lille omsætning og kun få ansatte. Modsat vil det være en skærpende omstændighed, hvis virksomheden tidligere har fået en bøde for den samme overtrædelse.

Politianmeldelser: Overtrædelser bliver politianmeldt, og anklagemyndigheden anlægger sag ved den lokale byret, hvis:

- sagen er kompliceret og kræver efterforskning,
- tilsynsmyndigheden ikke kan give et bødeforelæg, eller
- hvis virksomheden ikke er enig i at reglerne er overtrådt og overskrider fristen til at betale bødeforelægget, som tilsynsmyndigheden har givet.

Veterinær- og Fødevarermyndigheden i Grønland kan ikke selv anlægge sag ved domstolene, det er en opgave for politiet.

Stk. 2. Myndigheden bør overveje forbuddet mod selvinkriminering, når der er begrundet mistanke om, at der forligger en overtrædelse, der kan medføre bøde. Borgeren må herefter ikke afkræves oplysninger og bør vejledes om sin ret til ikke at udtale sig. I modsat fald kan det have negativ indvirkning på muligheden for at retsforfølge borgeren.

Stk. 3. Herefter bortfalder videre forfølgning, når bøden indbetales rettidigt, afsones eller inddrives.

Til § 36

Bestemmelsen sikrer, at bøder idømt efter bestemmelserne i denne lov eller regler udstedt med hjemmel i denne lov tilfalder Landskassen.

*Til kapitel 14
Ikrafttræden*

Det foreslås, at loven træder i kraft 1. januar 2016.

Til § 37

Det foreslås, at tidspunktet for lovens ikrafttræden af Fødevarerloven er den 1. januar 2016.

Stk. 2. Ved ikrafttrædelsen af denne lov ophæves Landstingsforordning nr. 17 af 28. oktober 1993 om kontrol med levnedsmidler og zoonoser, Landstingsforordning nr. 7 af 2. maj 1996 om ændring af landstingsforordning om kontrol med levnedsmidler og zoonoser samt Landstingsforordning nr. 9 af 31. maj 2001 om ændring af landstingsforordning om kontrol med levnedsmidler og zoonoser (mikrobiologisk kvalitetskontrol)

Stk. 3. Ved ikrafttrædelsen af denne lov forbliver tidligere regler, som er fastsat med hjemmel i Landstingsforordning nr. 17 af 28. oktober 1993 om kontrol med levnedsmidler og zoonoser, Landstingsforordning nr. 7 af 2. maj 1996 om ændring af landstingsforordning om kontrol med levnedsmidler og zoonoser samt Landstingsforordning nr. 9 af 31. maj 2001 om ændring af landstingsforordning om kontrol med levnedsmidler og zoonoser (mikrobiologisk kvalitetskontrol) i kraft, indtil de afløses eller ophæves ved regler fastsat i denne eller andre love.

Stk. 4. Bestemmelsen er indført, for at give virksomhederne en overgangsperiode af 1 års varighed. I denne periode skal samtlige virksomheder, der er godkendte før 1. januar 2016, sørge for at søge om fornyet godkendelse. Såfremt virksomhederne ikke søger om re-godkendelse indenfor den 1. årige overgangsperiode, bortfalder den veterinære-godkendelse til at drive fødevareraktivitet uden videre.